

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

на годину	6 дин.
пола године	3 дин.
за стране земље на годину	9 дин.

Недеља 29. Марта 1892.

Цена је огласна 6 дин. пара од врсте
Преглату ваља слаати упутницом на општински
суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАРОШИ БЕОГРАДА

ШЕСТИ АПРИЛ И ЦВЕТИ: СВЕТКОВИНЕ ПРИМАЊА ГРАДОВА И
ТАКОВСКОГ УСТАНКА.

Благословени дани наше славне и јуначке прошлости!

Благословени дани за којих је зарудила зора дана Србинових!

**Благословени дани наше недавне прошлости, испуњене горостасним
догађајима, створеним од српских великана Милоша и Михаила, за част,
славу и величје мајке нам Србије!**

Ово су дани, што оживљавају и веселе не само Србе у Србији него и
Србе ван наше отаџбине, тим више престоничке грађане, јер је снагом и
мишицама српских великана Милоша и Михаила извојевана слобода, са-
мосталност и благостање српске престонице.

Представништво општине вароши Београда сматра за своју српску
дужност, што напомиње, да ће грађани вароши Београда доласком својим
на благодарење у град, манифестацијом код споменика неумрлога кнеза
Михаила, украсом и осветлењем својих домова, дати сјајна доказа пошто-
вања према својим славним и јуначким прецима и тиме увеличати ову оп-
ште народну светковину.

Од суда општине вароши Београда 29. Марта 1892. год.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

Како на збору грађана београдских, држаном 22. Марта 1892 године по решењу одбора општинско од 1. Марта 1892 год. АБр. 4235. ради одобрења приреза од 28% од непосредне порезе, није дошао онолики број гласача, колики је потребан према трећој алинеји тачке г. члана 13. закона о општинама, на да решење збора буде пуноважно, то је Суд општине вароши Београда решио да се сазове

ДРУГИ ОПШТИНСКИ ЗБОР НА ДАН 30. МАРТА 1892. ГОДИНЕ (НА ВЕЛИКИ ПОНЕДЕЉАК)

на коме ће донети пуноважно решење онај број гласача, који буде дошао.

На овом збору има се одобрити да се у општини београдској може и даље прикупљати од њених грађана прирез од 28% непосредне порезе.

Ово није никакав нов прирез. Он је прикупљан у београдској општини и раније.

По садашњем закону општинском сваки прирез подлежи решењу општинског збора. То није чињено до сада, јер није ни Државни Савет тражио. Сада се износи збору по његовом захтеву.

ПРИХОД ОД ОВОГ ПРИРЕЗА ДА СЕ УПОТРЕБИ:

а). За подмирење редовних општинских издатака у 1892. год. приреза 20% (двадесет од сто) од непосредног данка као што је буџетом предвиђено;

б). 8% (осам од сто) приреза да се покупи само за друго полгође ове 1892. год. и да се употреби на откупљивање имања ван рејона варошког.

в). У 1893. од. и осталим годинама за њом да се сав прирез од 28 од сто има употребити на откупљивање добара ван рејона варошког и на пошумљавање тог земљишта.

ДОМ СИРОТНЕ ДЕЦЕ
Завод за васпитање српске сирочади

ИЗВЕШТАЈ УПРАВЕ

О СВОМЕ РАДУ У 1891. ГОДИНИ
ГОДИНА ДВАНАЕСТ

(свршетак)

СТАЊЕ БЛАГАЈНЕ

ДРУШТВА ЗА ПОТПОМАГАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ СИРОТНЕ И
НАПУШТЕНЕ ДЕЦЕ ЗА 1891. ГОД.

ПРИХОД

Салдо остатак од прошле 1890 год. 34842-28 дин. Од Министра Иностранних дела 5870-82 дин. од Министарства народне привреде 3000 дин. од Општине вароши Београда 9657 дин. од добротвора наше отаџбине 4500 дин. од добротвора страни држава 1500 дин. од чланова утемељача 1970 дин. од редовних чланова 1236 дин. од добровољни прилога наше отаџбине 2177-10 дин. од добровољни прилога страних држава 562 дин. од Управе монопола дувана

377-65 дин. од привреде из Дома 2185-72 дин. од интереса на вред. папире 882-75 дин. од ажије на новац 112 дин.

Свега 68883-32 дин.

РАСХОД

За храну 9260-52 дин. за Огрев 2164-70 дин. за Осветљење 563-10 дин. за Одело 3864-30 за Дневне намјернице 3140-02 дин. за оправке Дома и намештај 3775-65 дин. за књиге школске, админ. марке, штампа 1903-70 дин. за аудионице четкарства и корпарства 1703-25 дин. за лекарију 360 дин. за плате персоналу 3117-53 дин. за додатак учитељкама 1471-25 дин.

Салдо остатак за 1892 год.

У обвезницама Управе Фондова 5594-48 дин. у акцијама Народне Банке 750 дин. у вредоћ. папир. поч. Л. П. Живковића 14701-70 дин. у новчаним заводима и готовини 10405-12 дин.

Свега 68883-32 дин.

ДРУШТВО

за потпомагање и васпитање сиротне и напуштене деце

УПРАВА

Преседник, Др. Ник. Ј. Петровић, подпреседник Јован Р. Калабић, пословођа Стеван М. Веселиновић, благајник Алекса Богатинчевић,

Чланови управе: Анка Неђићка, Катарина Даничка, Стана Коларчетовица, Марија Ђ. Цепићка, Катар. М. Миловука, Др. Милутин Поповић, Корнел Драшкоци, Мих. Валтровић, Милан Недељковић, Коста Др. Ризнић, Таса Ђ. Миловановић.

Почасни чланови:

(по реду избора)

Митрополит Михаил, Никола Крсмановић, Јован Крсмановић, Арса Лукић, Архимандрит Н. Дучић, Чед. Мијатовић, Живојин Блазнавац, Таса Миленковић, Алекса Спасић, Др. Никола Ј. Петровић Јов. Калабић, Петар Ј. Петровић, Сава Грујић, Алберт фон Стефани, Георг Рот из Беча.

Овим откупљивањем и трошењем приреза руковаће нарочито одборско повереништво, што ће одбор општински имати у своје време да одреди.

г). Прирез овај од 28 од сто купиће се сваке године и употребљаваће се на одређене смерове све донде, док се потреба означена не подмири.

Ко од гласача буде за целокупан предлог гласаће „за“ а сви они који не буду за предлог или би хтели ма какве измене да учине гласаће „против“.

Право гласања на општинском збору, према чл. 14. закона о општинама имају сви пунолетни чланови општине, који плаћају 15 дин. годишње непосредне порезе, а који нису под старатељством или који по прописима чл. 16. и 17. овог закона, право гласања немају или су га изгубили. У задрузи имају право гласања на збору сви задругари, ма сви скупа не плаћали 15 дин. непосредне порезе, ако нису чланом 16. и 17. изузети. Тако исто имају право гласања и она лица, која су ослобођена од плаћања порезе по члану 61. тачке в. и г. закона о непосредноме порезу) што су постала неспособна за рад, или су инвалиди, или они, који примају милостињу из државне касе.

Немају право гласа на општинском збору :

1., они који су осуђени због злочинства, докле своја права не поврате, или који су лишени грађанске части за време пресудом одређено, као и они који су осуђени због преступа, који безчасте и јавни морал вређају, док не прође година дана од дана издржане казне ;

2., који се налазе под судским ислеђењем за дела под 1 наведена ;

3., који су пали под стечиште за време док стечиште траје ;

4. који су под полицијским надзором ;

5., који ма колико дугују у име порезе осим текућег полгођа.

Официри, војници сталног кадра не учествују по 16 ом члану закона, у саветовању општинског збора.

Збор овај почеће у 8 часова изјутра а бирачи могу долазити на изборно место до 6 часова у вече тачно, у које ће време престати пуштање бирача на биралиште.

Гласање на овоме збору вршиће се по кварталовима и то на овим местима :

а) За квартал варошки — у основној мушкој школи код саборне цркве (дубровачка улица).

б) За квартал теразиски — у теразиској муш. школи (улица 2 јаблана).

в) За квартал дорђолски — у основној мушкој школи (Душанова улица).

г) За квартал савамалски — у основној мушкој школи улица Краљевић Марка.

д) За квартал палилулски — у основној мушкој школи (школска улица); и

ђ) За квартал врачарски — у основној мушкој школи (пријеполска улица, спроћу војне болнице).

Бирачки одбори састављени су овако :

За квартал савамалски: Председник, Гаврило Брић одборник заменик Светозар Боторић, одборник; чланови: Пера Спасић, апотекар, Вуја Ранковић приватије, Јеврем Главчић трг., Аксентије Тодоровић магазица; заменици: Арса Кржић трг., Андра Банковић столар.

За квартал дорђолски: Председник, Никола Х. Поповић одборник; заменик Танасије Капетан-Спасић, одборник; чланови: Богосав Поповић берберин, Лазар Радовић јорганџија, Јеврем Петровић терзија, Коста Глишић учитељ; заменици: Исидор Николић столар и Ђира Петровић каф.

За квартал теразиски: Председник, Илија Борђевић одб.; заменик Мића Петровић одб.; чланови: Петар Маринковић абаџија, Милић Марковић трг., Мата Срећковић бакалин, Урош Благојевић учитељ; заменици: Никола Димитријевић каф. и Живко Тодоровић магазица.

За квартал палилулски: Председник, Фил. Васиљевић одборник заменик Мих. Бончић одб.; чланови: Тома Лазаревић каф., Мих. Милићевић књиговођа, Јевђ. Чоловић бакалин и Милић Тодосијевић бакалин; заменици: Којадич Караџић бакалин и Миљко Крављанац земљоделац.

За квартал врачарски: Председник Соломон Азријел одборник; заменик др. Мил. Радовановић одборник; чланови: Михаило Радивојевић рачуноиспитач, Паја Михаиловић председник гл. контроле, Сава Антоновић проф., Милут. Степановић чиновник вој. министарства; заменици: Милан Ђуровић магазица, Никола Николајевић писар мин. финан.

За квартал варошки: Председник др. М. Т. Леко одборник, заменик Ђока Димитријевић одборник; чланови: Марко Петронијевић кројач, Борђе Одавић мењач, Михајло Илић трг. и Ђоста Аврамовић сарач; заменици: Наум Јамандијевић јорганџија Сава Костантиновић трговац.

ОД СУДА ОПШТИНЕ ВАР. БЕОГРАДА, ОД 23. МАРТА 1892. ГОД. АБР. 5360.

ДОВРТОРИ И ПРИЛОЖНИЦИ

чија су имена урезана златним словима на мраморну таблу у Дому Сиротне Деце

1. Табла од 1887. године:

Његово Величанство Краљ Србије Милан I. Митрополит Србије Теодосије, Ник. Расто и Јово Крсмановић, Епископ Жички Никанор, Општина Београдска, Црква Св. Марка у Београду, Женско певачко и муз. друштво, Марко О. Марковић и Компанија, Управа српске држ. железнице, Цес. Краљ. Лендербанка, Угарска кредитна банка, Управа дуванског монопола, Еснаф мех. кавански у Београду, Симе Петровић прота, Милутин Гарашанин, Лазар Живковић Смедеревац, Коста Лекић, Стеван Мијатовић, Борђе Вајферт, Вукашин Ник. и Пет. Петровић, Францис Макензи, Хан, Срп. ген. консул у Бечу, Др. Арнолд Рапопорт из Беча, Барон С. Шрол из Беча, Карло Темерп из Пеште.

2. Табла од 1890 и 1891. године:

Његово Величанство Краљ Србије Александар I. Митрополит Србије Михаил, Сава Грујић ђенерал, Алб. фон. Стефани консул, Георг Рот из Беча, Никола Хаџи Тома, Симка Л. Мило-сављевић, Милош Дамњановић, Паул Мерлинг, из Берлина, Вилхелм Полак, из Беча, К. Фир-

стенберг, из Берлина, Леон Фон Венбург из Беч, Смиљана Л. Маринковићка, Димитрије Ђирковић, Ђока Павловић, Српска нар. Банка, Катарина Ј. Барловац, Даринка Тасе Терзибаше Миловач Урошевић, Катарина Урошевић, Филип од Фераци. Едуард Буланже, Браћа Алатина-Радомир Первић, Х. В. Крпмас.

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ

37 састанка народне скупштине приликом решавањ о закону о допуни закона о трошарини у вар. Београду.

(Наставак)

А кад је то тако, да ће то да падне под закон о трошарини онда ће тај терет, који се овим предлогом чини, пасти само на оне људе, који доносе своје производе у Београд, и морају на њи да плате по ђерму трошарину. Дакле главно је то да се овим повишнује трошарина на земаљске производе.

Дакле ја мислим, кад ће ово да буде само једна допуна закону о трошарини, онда ће она имати хрђаве последице само за оне људе, који

продају своје производе у Београду. А Београд је, господе за целу Србију.

Г. Лука Лазаревић рече да ће тај терет пасти само на Београђане, а за тим каза како ће после општина београдска учинити једну позајмицу на рачун саме трошарине. Господе, ако се ова допуна у закону о трошарини усвоји наступиће то да ће се после и све остале вароши у Србији на Београд угледати, па и оне завести трошарину. Ја би вас молио дакле господе, ако престоница мисли да се улепшава уређује онда ово није начин ни пут, те да се на рачун тога улепшања грађани целе Србије терете. Београд има пуно грађана и богатих трговаца, па нека се сами о улепшању своје вароши поста рају како најбоље знају, а не тим теретити целу земљу. Ја не знам ко подиже оне друге општине и вароши? Ја мислим да је свака општина по закону о општинама оставља сама себи да се уређује и оправља како треба.

(Наставиће се)

НАРЕДБА.

Одбор је општински у седници својој од 19 Марта 1892. год. на основу чл. 5 зак. о чувању пољских имања прописао ове казне за потрице за ову 1892 год :

I. За прегажени или опашени 1 квадр. метар пашњака, браника, воћњака, ливаде и детелине 0.10 дин. ;

II. За један кв. метар баште, баштованцинице — прегажен или опашен, 0.50 дин. ;

III. За један чобот виноградски упропашћен 1.00 дин. ;

IV. За прегажени или опашени 1 кв. метар њиве, засејане јечмом или овсом 0.15 дин. ;

V. За прегажени или опашени 1 кв. метар њиве, засејане житом, или ражи 0.20 дин. ;

VI. а.) За један струк кукурузни пре прашења 0.05 дин. ;

б.) За један струк кукурузни после прашења 0.10 дин. ;

в.) За један струк кукурузни после првог копања 0.15 дин. ;

г.) За један струк кукурузни после другог копања 0.20 дин.

Од стране суда општине вар. Београда 24 Марта 1892 год. АБр. 5242.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

17. РЕДОВНИ САСТАНАК

5. Марта 1892. год.

Председавао председник г. М. Р. Маринковић, били од чланова суда: г. г. Јов. Аптонијевић Ј. Илић, Д. Вељковић, од чланова одбора: г. г. Н. Х. Поповић, М. Јовановић, Р. Драговић, Ђ. Ж. Нешић, Ђ. Јовановић, М. О. Петровић, Др. Алкалај, А. Ј. Одавић, Мића Петровић, М. Ј. Марковић, Ђ. С. Новаковић, С. Азриел, Др. Радвановић, Л. Радовић, Јов. Ђуровић, М. М. Ђорић, М. М. Ђорђевић, Н. Вулковић, К. Д. Главинић, С. Боторић, Г. Бркић, Л. Дашковић, Мих. М. Бончић, М. Капетановић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице, држане 1. Марта 1892. год. и примљен је без икаквих измена.

II.

Одборник г. Милан О. Петровић пита председништво, да ли је што рађено на регулацији Енглезовца.

Председништво је одговорило, да су дати планови за регулацију Енглезовца на израду г. Милану Андоновићу проф. Вел. Школе и да ће исти бити готови за дан два.

III.

По прочитању акта истражног судије за вар. Београд АБр. 4185, 4140, 4211, 4210, 4187, 4137, 4202, 4188, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица одбор је изјавио, да су му Драга ж. Васе Ђикића, Ветика Швајдер, Глигорије Јовановић и Коста Павловић непознати; да су Јефта Најдановић и Милован Стокић доброг владања и доброг имовног стања; да је Лазар Вуловић, касалин, доброг владања а средњег имовног стања; да је Петар Барјактаровић хрђавог владања, а да му је његово имовно стање непознато.

IV.

На тражење VII. пуковске окружне команде АБр. 4199, одбор је изјавио да је Петар Марковић доброг владања, да добар глас у грађанству ужива, а да су Стеван Јефимијадес и Милош Јакшић непознати.

V.

По прочитању молбе Љубе Ђ. Мишковића оvd.

трг. АБр. 4257 одбор је решио, да се молилац ослободи дужности присутничке, а на његово место изабрао је Илију Антоновића трг. оvd.

VI.

По прочитању молбе Петра Арамбашаћа оvd. трг. којим је тражио да се ослободи дужности поротничке за ову годину, одбор је решио, да му се молба не уважи.

VII.

Председник износи одбору на решење молбу еснафа лебарског, којом се тражи, да се цена хлеба повиси или да се установи слободно мешање хлеба на да сами лебари одређују цену хлеба.

По прочитању те молбе АБр. 4255 одбор је одлучио, да питање о одређивању сталне цене лебу као и питање о слободном мешању а да општина има права одредити максимум цене, — проучи одборско повереништво, и поднесе извештај одбору на решење. За чланове овога повереништва изабрао је г. г. Николу Вулковића, Андру Одавића, Др. П. Поповића, Саву Вељковића, одборнике, Ф. Токолара, И. Бајловића, индустријалце, Боку Николића и Косту Симића, трговце.

VIII.

По прочитању протокола лицитације СБр. 3996 држане 29. Фебр. 1892. год. за давање под трогодишњи закуп утрине општине за попашу на којој није било ни једног лицитанта, одбор је решио, да се расписе друга лицитација, која ће се имати држа и у Панђеловој механи на марв. тргу, закуп има трајати три године.

IX.

Председник износи одбору на процену општинског земљишта додатог регулацијом имању масе покојне Зујице бивше жене Мише Нешића, које постоји у Вишњичкој улици бр. 10.

По прочитању те процене и акта кварта палидулског СБр. 1603, одбор је одобрио ову процену, по којој је земљиште општинско проценено од шест динара од кв. метра по под погодбом, ако то земљиште према најновијој регулацији неће доћи под улицу.

X.

Према решењу одборском од 10 Фебр. 1892. год. АБр. 1418 повереништво за трошаринске ствари подноси свој извештај о трошењу А. Филадельда се не наплати трошарина но ликер што се из унутрашњости враћа кар непродат.

По прочитању тога извештаја одбор је после поименичног гласања са 13 гласова против 7 (2 нису гласали) решио, да се усвоји мишљење већине повереништва; по коме се има пропусти без наплате трошарине ликер, што је из Београда послат на се сад као непродат враћа.

XI.

Председник износи одбору на решење понуду Анте Алексића за набавку тротоарских плоча.

По прочитању те понуде одбор је одлучио, да исту проучи одборско повереништво и поднесе одбору извештај. За поверенике одређени су г. г. М. О. Петровић, Ђ. Новаковић, Н. Вулковић, М. Капетановић одборници и Јов. Смедеревац општ. инжињер.

XII.

Певодом молбе Савке Јовановић удове, да јеј општина београдска уступи у размену једно од њених земљишта у рејону варошком за земљиште Савино, што је ван рејона, — председник општине предлаже одбору да реши, да се предложи збору, да овласти одбор општински да може чинити ове размене имања у корнет сасељавања у рејон варошки оних становника, што су ван рејона.

По саслушању овога, одбор је одлучио, да се ова ствар одложи за сада, а међутим да суд

општински спреми формални предлог о овоме за одбор и збор општински.

XIII.

На молбу стрводера општинског председник предлаже, да се о општинском трошку подигне на дунавској обали шупа, у којој би стрводер вршио утамањивање паса а за коју би имао плаћати општини кирју.

По саслушању овога одбор је одлучио, да се ова ствар остави за пдућу седницу.

18. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

8. Марта 1892. год.

Председавао председник г. М. Р. Маринковић, били од чланова суда: г. Ј. Илић, од чланова одбора: г. г. Јов. Христић, Ђ. Ж. Нешић, И. Ђорђевић, К. Петровић, С. Азриел, М. Петровић, Ф. Васиљевић, М. Јанковић, С. Боторић, Н. Х. Поповић, Др. М. Т. Лeko, М. Ј. Марковић, Г. Бркић, Ђ. Димитријевић, М. Велизарић, Др. Радвановић, В. Тодоровић, М. П. Бончић, Н. Вуковић, Триковић, Р. Драговић, К. Б. Михајловић, М. М. Ђорић, М. М. Ђорђевић, М. Јовановић, А. Одавић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 5 Марта 1892. год. и решено, да се одлучи КНБр. 178. дола: за сва земљишта ван рејона варошког.

II.

Председник износи одбору на решење акт. министарства грађевина, којим се предлаже, да општина београдска уступи држави простор марвеног трга за зидање зграде скупштинске и подизање парка око исте, а да држава у накнаду за ово пренесе на општину руковање са регулационим фондом.

По прочитању тога акта АБр. 4258, одбор је после поименичног гласања са 16 гласова против 9 усвојио у свему овај предлог министарства грађевина.

III.

Председник извештава одбор, да су Ђорђе Ж. Нешић и Јоргаћ Х. Јовановић изјавили, да се не могу примити изношења ђубрета из кв. врачарског и савамалског што им је решењем одборским од 20 Фебруара 1892. АБр. 2420 уступљено, и да су Јоргаћ Х. Јовановић и Светозар Ј. Јовановић поднели другу понуду за овај посао.

По прочитању те понуде АБр. 4024 одбор је решио, да се изношење ђубрета из квартова врачарског и савамалског уступи понуђачима Јоргаћу Х. Јовановићу и Светозару Ј. Јовановићу за цену од хиљаду пет стотина тридесет д. за тридесет и четири месеца т. ј. до 1. Јануара 1895 год.

IV.

На предлог одборника г. г. Николе Вулковића и Вел. Тодоровића одбор је решио, да се половина прихода од изношења ђубрета из варошких домова стави на расположење суду општинском, како би овај могао набавити средства за контролисање концесционара за изношење ђубрета.

V.

Председник износи одбору на решење молбу Марка Трифковића, који моли, да му се допусти, да на савској обали до државних магацина подигне ашциницу.

По прочитању те молбе АБр. 4236 одбор је решио, да се одбије од тражења.

VI.

По прочитању молбе Марка О. Марковића и комп. којом моле, да им општина уступи неки део овога земљишта, за дозидивање њихове фабрике, а они да за то плаћају општини кирју, одбор је решио, да се ова молба прими у начелу и одборски повереници г. г. Рад. Драговић, Коста Михајловић, Ил. Ђорђевић, одборници и општ. инжињер, прегледају и премере тражено земљи-

ште и са молдоцима се погоде о цени закупу па поднесу одбору извештај на одобрење.

VII.

По прочитању извештаја општинскога инжињера ГВр. 158 и извештаја повереништа ГВр. 2094/91 о одређивању атара београдског према вишњичком одбор је решио, да се ово повереништво попуни са Ђоком Крављанцем, земљеделцем из Палилуде, и да се преко среске власти позову повереници вишњичке општине, да са Београђанима одреде границу између атара београдског и вишњичког.

VIII.

Председник извештава одбор, да је потребно, да се распису правила за варошку трошарину; да је пројект тих правила израдио цариник београдски г. А. Миловановић према одлуци одборској од прошле године.

По саслушању овога одбор је овластио суд општине вар. Београда, да сам пропише правила за варошку трошарину.

IX.

Према одлуци одборској у прошлој седници председник износи на решење молбу Јулке Свет. Јовановића, стрводера оvd., да јој се подигне на дунавској обали до карабурме шупа, где ће моћи вршити стрводерски посао.

По прочитању те молбе одбор је решио, да се ова шупа може подићи, а трошак, да се исплати из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Збор. Сутра је накнадни збор грађана за решење питања о општинском прирезу. Из прогласа, који је штампан у овом броју види се, да се од грађана београдских не тражи никакав нов терет но онај, што је и до сада био. Разлика је у томе, што ће се овај прирез од сада употребљавати на улепшавање Београда а не као до сада, на подмирење општинских редовних издатака.

Водовод. Полагање цеви за нов водовод довршено је са свим сем неких ситних веја, које ће се навршити за неколико дана. Машине, које ће црпети воду из бунара и гонити је у велики резервоар на Врачару, довлаче се из Штутгарта и одмах намештају. Према досадањем напретку радова на водоводу можемо тврдити да ће се нов водовод пустити у саобраћај почетком Августа ове године.

Како је према овоме близу довршење новог водовода то је одбор општински, на предлог надзорне водоводне комисије, изабрао повереништво, да изради правила и тарифу за издавање воде и новог водовода по зградама београдским. Према нацрту ових правила судећи, биће снабдевање приватних станова водом тако, јевтино да ни једна кућа у Београду неће имати рачуна да је не купи а још мање да за набавку воде држи млађег. У скоро бићемо у стању да објавимо својих читаоцима ту тарифу.

Народна светковина. Данас на Цвети, као народни празник, после службе божије у Саборној цркви ићиће литија у горњи град на благодарење. После благодарења литија ће се зауставити пред спомеником

кнеза Михајла. После подне као и сваке године свираће војна музика у горњем граду, где ће бити народно весеље.

ТРЕЋА МОЈА ОДБРАНА

ОД НАПАДА

Г. БОКЕ М. СТАНОЈЕВИЋА.

Цео лањски одбор беогр. општине и сви они, који су читали стеногр. белешке одборских седница, у којима је претресао уговор о елек. осветљењу Београда, знају, како је г. Станојевић поступао с мојим примедбама на поменути уговор и како ме је том приликом нападао. Немам дакле потребе то сад нарочито да докажем, ма да г. Станојевић покреће чак и то питање с намером да докаже, као да сам га ја први напао?!

Многи нису знали да су ти напади г. Станојевића били неосновани и то је изазвало овај разговор, који се и даље продужује а усљед г. Станојевићевог изазивајућег тона писања, неистинитог излагања мојих мисли и што вређајућим вицевама на моје одбране одговара као што то и следећи примери из последњег (13.) броја ових новина јасно показују:

1. Да је г. Станојевић *грешио*, кад је хтео у извесном питању да се именима славних људи закљони, то сам у другој мојој одбрани фактама и на најпростији начин доказао. Противу тих у мојој другој одбрани изнесених факта, г. Станојевић не наводи апсолутно никакве доказе, већ се задовољава вицеом, како ће се у будуће „заклањати или именом г. Марка Лека или именом његовога познаника у Бечу“.

На такав виц немам шта друго да одговорим већ, да ме се не тиче како ће се г. Станојевић у будуће, *кад греши*, заклањати, али не треба заборавити, да је овде главно питање, *је ли г. Станојевић грешио* кад је покушао да се закљони именима славних људи као што су *Болај, Вагнер и Мусират?*

На то питање требао је г. Станојевић да одговори и да се у овој полемици остави вицева.

2. Г. Станојевић пребацује ми као да је мој обичај „да *научне податке*“ добијам преко мојих „познаника“ и зато ме као што вели упућује да на исти начин и из Лондона добавим неке податке о интензитету тамошњег гасног и електр. осветљења.

И овде није питање како сам ја моје податке прибавио, да ли из праксе или из књига; главно је, да ли су за практична питања, која се у нашој општини решавају поузданији они податци, које из праксе прикупљамо или они, који се у извесним научним делима растурени налазе и који се за поједине специјалне случајеве не могу онаво буквално употребити, као што је то г. Станојевић учинио.

О томе је реч и г. Станојевић не треба да багателише извесне податке, за које није у стању да докаже да су, као што је онако напамет казао: „*тенденциозно нетачни*“.

Г. Станојевић сувише је комотап, кад тражи да поред толиких података, које сам изнео, сад још и по његовом наређењу прибирам неке податке о интензитету ел. и гасног осветљења у Лондону.

Г. Станојевић не верује у тачност података о ценама гасног и елек. осветљења у Лондону, које сам изнео и које сам нашао у централном листу за електротехнику, а по којима би елек. осветљење извесних лондонским улица стало два пута више од

гасног осветљења као и да се лондонска публика противи томе, „да за елек. осветљење плаћа веће цене од гасног осветљења.“

Ако су дакле г. Станојевићу потребни податци, да докажује, како је ово што се у централн. листу за електротехнику налази нетачно и ако хоће да докузује како у Лондону елек. освет. није скупље од гасног, то нека сам прикупља за то нужне податке и нека их после употреби или противу мене или противу уредништва „цент. листа за електротехнику“.

3. Реч „Бар“ играла је у нашој „електротехн. полемици“ ту улогу, што је мојим наводима дала сасвим погрешан смисао, и ја не знам шта би г. Ст. хтео, да о томе још говорим?

4. „Код тачке 4“ *није истина* да сам *назвао непажњом* оно што нисам све речи од „главнијег значаја“ у мојим „примедбама истакао“ већ сам казао „непажњом могло би се назвати, што нисам све речи од главнијег значаја у мојим примедбама исподвлачио, али како то није уобичајено, онда нисам крив што је г. Ст. изгубио из вида оне речи *за то, што нису биле подвучене*“.

„Да је“ г. Ст. „био мало пажљивији“, (као што то он мени препоручује), кад је на моје примедбе на уговор о електр. осветљ. у седницама одбора беогр. општ. одговарао, *заиста* не само што „много чега не би било у овој полемици“ *но не не би ни било*.

5. Место онога „шепртљања“ (израз г. Ст.) и онога реномисања математичким формулама, паметније би било да је г. Ст. том приликом као стручњак израчунао и показао колико ће повластичар електр. осветљ. изгубити струје од централе до крајње тачке атара беогр. *више*, но од централе до крајње тачке варошкога рејона као и у каквом односу стоји тај губитак по вредности према ономе што га повластичар има усљед тога, што је дужан у свако доба дана и ноћи да има на расположењу довољно електр. трошио се исти или не.

И онда би из тога простог рачуна сваки могао јасније, но из оне математ. формуле, да види, да ли заиста ономе губитку на дужим спроводницима треба давати онакве важности, какве је г. Ст. дао.

6. Г. Ст. опет помиње онај чл. 106 из франц. закона којим је као што сам већ констатовао, изнео само један доказ *више* о томе како је мишљење г. Ст. погрешно, да се такви случајеви као што је разбијање фењера каменицама „у другим варошима не могу ни замислити“. За то што сам га на тај начин приморао да и нехотично призна да је то његово мишљење погрешно, за то ме он сад напада као да ја браним овдашње шегрте и млађе који чесме кваре и т. д. Не браним их, али не налазим, да су они тако грозни, да им у свету нема равне и да због њих треба *једном општинском концесионару давати веће гаранције* *но што је наши грађани имају*.

7. Да ли ће се г. Ст. радовати или неће што одбор беогр. општине преко мојих „доброжелателних“ предлога прелази на дневни ред, то ми је на послетку свеједно. Оно пак саветовање г. Ст. да ја не треба да мислим да су све моје „доброжелателне“ примедбе за усвајање, то саветовање могао је г. Ст. сасвим за себе да задржи, јер он је баш на најочевиднији начин показао како се безобзирно понаша према ономе, који се усуди да на његове „доброжелателне“ предлоге, какве примедбе учини.

8. Поштованим читаоцима познато је каквом ме је жестином напао г. Ст. због тога што сам за пример навео како је ел. осветљење у Темшвару несигурно. Сви ти напади основали су се на претпоставци, да се у Темшвару производи електр. воденом снагом. Пошто сам доказао да је та претпоставка г. Ст. погрешна, одбранио сам се од свију његових неоснованих напада.

А за онај податак из извештаја познате општ. комисије, за који г. Ст. вели, да је непоуздан, имам да приметим, да је г. Ст. а не ја из тога податка извео закључак, да се у Темшвару производи електрицитет воденом снагом и према томе сва одговорност и пада на њега.

9. На питање, зашто се вода Саве и Дунава не би могла употребити као мотор, г. Ст. одговара: „како је врло слаби пад Саве и Дунава веома незгодан за окретање динамо-машина, које се више стотина пута у минуту морају окретати.“ Што се пада Саве и Дунава тиче, ја сам се усудио да приметим да се и тим падом код велике количине воде „трансмисаоним системом“ може добити снага, која је у стању да покрене динамо-машине и „више стотина пута у минуту“.

И у Паризу и Бечу и Пешти није се по свој прилици одустало од употребе водене снаге једино због малог пада воде, но ће бити других узрока, и кад сам г. Ст. као стручњака. запитав за те узроке, онда је г. Ст. могао или бити тако добар па да нам каже те узроке, или ме је могао просто, али ипак без вицева и нападања одбити и неузимати моје питање у поступак.

10. За то, што сам морао да се браним од неоснованих напада г. Ст. и том приликом да доказујем како писам онакав непријатељ наше општине као што је г. Ст. покушао да ме престави, зато ми г. Ст. сад пребацује, као да ја држим да сам „већи пријатељ општине и од комисије и од целога одбора с председником.“ То пребацавање г. Ст. сасвим је неосновано, јер говор о пријатељству према општини изазвао је сам г. Ст.

Ма да сам у мојој првој и другој одбрани и сувише јасно, фактама доказао, како су напади г. Ст. до крајности неосновани, при свем том тражи сад г. Ст. да изнесем још какав „нов доказ у корист онога што тврдим“

На то имам г. Ст. да одговорим ово: Нека он изволи фактама а не вицевама прво да обори оне доказе, које сам до сад у одбранама мојим изнео, па после може имати права да тражи и неке нове доказе, а док то не буде у стању да учини, најбоље ће бити да ћути.

Ако би г. Ст. ипак наставио да овај разговор и даље онако води као што га је до сад водио, онда нека се зна, да је ово моја завршна реч.

Др. Марко Т. Лeko.

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

„Београдска Читаоница“ у прошлој години добила је, по један примерак на поклон, ове летописе и часописе:

Летопис „Српске Матице“, Просветни Гласник, Домаћица, Војни Службени Лист, Витез, Српске Новине, Одјек, Српска Независност, Мале Новине, Велика Србија, Београдске Општинске Новине, Српски За-

натлија, Весник Општине Крагујевачке, Ваљевски Гласник, Глас Народа, Тимочанин, Српска Застава, Дневни Лист, Видело, Таково, Стрела, Руска Вѣдомости, Славянскія Известія, Московскія Вѣдомости и Морской Сборникъ.

У име управе „Београдске Читаонице“ изјављујем уредништвима свих ових листова најискренију захвалност.

Библиотекар
„Београдске Читаонице.“
Аrsa Ж. Илић
правник

ПОКЛИЧ

СРПСКИМ РОДОЉУБИМА.

Општина вароши Београд примала је Панчићеву статуу, коју је изранио наш одлични и родољубиви уметник г. Бока Јовановић с тим, да је општина има поставити у парку на великој пијаци о свом трошку и старати се о њеном одржању.

Но да би се трошкови око саливања статуе могли исплатити г. Бока Јовановић обратио се молбом општини вароши Београда, те да она прикупља добровољне прилоге.

Општина вароши Београда примала је на себе ово прикупљање Тога ради општина се обраћа на све српске родољубе у опште, ма где они били, да притегну у помоћ прилозима ради саливене статуе великог Панчића. Нарочито се општина обраћа ученицима великог покојника, данашњим носиоцима мисли Панчићевих, славом увенчаних. Исто се тако обраћа нашим удружењима и јавним корпорацијама, да помогну нашег врлог уметника али и докажу да поштују своје великане, јер ко заборавља заслуге трудбеника славом увенчаних на пољу науке, није достојан, да их има.

Од општине вароши Београда 29. Фебруара 1892. год. АБр. 4119.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

У грађевинском одељењу Суда ово општинског у панђелиној кући на марвеној пијаци, држаће се следеће јавне усмене лицитације, на дан 1. Априла тек. год. и то.

Од 9. до 12. сати пре подне за израду 20. коњских и 20. воловских кола.

Од 3. до 6 сати после подне за израду 15. коњских и 15. воловских кола потребних за комору:

Прва лицитација држаће се у једну а друга у две групе. Кауција за прву лицитацију и то: за коњска кола 760. а воловска 640 динара, а за другу и то:

За коњска кола 570. а за воловска 480. динара у готовом новцу или у државним папирима а странци полажу дуплу кауцију:

Ближи услови, предрачун и план могу се видети у поменутој канцеларији сваког радног дана за време канцелариско и при лицитацији.

Од стране суда општ. вар. Београда ГБр. 285 13. Марта 1892 год. У Београду.

У грађевинском одељењу суда ово општинског у Панђелиној кући на марвеној пијаци држаће се следеће јавне усмене лицитације и то:

I

На дан 31. Марта тек. год. од 9. до 12. сати пре подне за откопавање земље у „Марковој“ улици.

Кауција 170. динара.

II

На дан 31. Марта тек. год. од 3. до 6. сати после подне за грађење калдрме ломљеним и дотераним каменом у „Марковој“ улици.

Кауција 1200 динара.

III

На дан 10. Априла тек. год. од 9. до 12. сати пре подне за грађење тротоара у „Марковој“ улици.

Кауција 100 динара.

Све кауције полажу се у готовом новцу или државним папирима.

Ближи услови могу се видети у поменутом одељењу сваког дана за време канцелариско и при лицитацији.

Од стране Суда општине вар. Београда ПБр. 333: 17. Марта 1892 год. у Београду.

Суд општине вар. Београда на дан 3 Априла ове год. дајаће јавну усмену лицитацију за давање под закуп 3 плаца за смештај купатила на обали савској.

Личитација ће се држати у рачуноводству суда општине београдске од 8 до 12 сати пре подне у које ће се време и закључити.

Кауцију полажу српски грађани 100 а страни поданици 200 динара, у готовом новцу или државним папирима од вредности.

Из рачуноводства суда општине вароши Београда 26. Марта 1892 год. СБр. 2500.

Пошто на држаној лицитацији на дан 21 тек. мес. за откопавање земље преко палилулског трга, није био довољан број лицитаната, то ће се лицитација ова, поново на дан 30 Марта тек. год. од 3 до 6 сати после подне држати у грађевинском одељењу суда ово општинског у Панђелиној кући на марвеном тргу.

Кауција 260 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови могу се видети у поменутом одељењу сваког радног дана за време канцеларијско и при лицитацији.

Од стране суда општине вар. Београда ГБр. 421, 27 Марта 1892 год у Београду.

На дан 21-ог Априла тек. год. држаће се у грађевинском одељењу суда ово-општинског у Панђелиној кући на марвеном тргу офертама лицитација за грађење основне школе за Дунавски крај ове вароши.

Оферти ће се примати од 9—12 а отвори ће се тачно у 12. сати у подне.

Кауција 16.500 динара.

Странци полажу дуплу кауцију.

Оферти се имају снабдети са прописним маркама.

Ближи услови и остала техничка документа могу се видети у поменутом одељењу сваког радног дана за време канцеларско и при лицитацији.

Од стране суда општине вар. Београд ГБр. 410. 21. Марта 1892 год.

ЗАКРЕДНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ
(по стенографским белешкама)

држан 13. Фебруара 1892. год. у Београду.

(СВРШЕТАК)

Узмимо дакле, да је 18 и подин. жито. Сам Милош Трпковић као фурунција казао ми је, да се при мливу жита губи 8 од сто (Милош — ја сам казао, кад однесем 100 кила, да добијем 90.) При сејању брашна отпада 20 — 23 највише на мекиње. Ја ћу рачунати да иде 22 процента на трице; и кад се узме 8 процента растура, онда по том рачуну њиховом од 130 кила жита добије се 100 кила брашна. По томе рачуну, цена 100 кила брашна дође 24 динара. На име млевења плаћа се 9 гроша, то је 1.80 узећу на дрва 2 дин. издатке на 100 кила; на момка даћу 1 дин. на 100 кила хлеба; на транспорт, 100 кила да се самеље 0.50 д.; на со 0.50 д.; на кирију рачунам 40 дин. месечно или три динара дневно. Пошто обичан фурунција меси 300 кила хлеба дневно, то значи, да га 100 кила брашна не кошта више од 30.80 дин.; из 100 кила брашна добије се по нахођењу бечкога професора, Новака 130 — 149 кила хлеба. Ово су аутентични подаци, који су основани на озбиљнијој штудији, него што је чине наше фурунције. Према оваким подацима, ја бих смео рачунати да се од 100 кила брашна добије 135 кила хлеба, али ја ћу бити и сувише широких прсију према фурунцијама и рачунају само 130.

По данашњој такси за 130 кила леба добија фурунција 31.20 а осим тога за мекиње које су данас 8 пара кила добија око 1.80. Дакле добије свега 33 динара. Ових 33 динара коштају фурунцију по изложеном рачуну само 30.80 и он онда чисто на чисто добија на 100 кила леба 2.20. Да је пак ово овако потврдићу и једним фактом — доказом којим ми саме фурунције пружају.

Вами је сигурно свима врло добро познат онај тако звани Андалук фурунциски. Познато вам је да фурунције онеме који узме по 10 — или више кила леба од једном дају Андалук по 2—3 паре од киле. Дакле кад имају рачуна да дају по 2—3 паре јефтине леба од донешене цене леба, тим пре имају рачуна да дају по такси. И овај једини доказ за мене је потпуно довољан и нико ме не може разуверити да фурунције немају рачуна лебац по такси да продају и месе.

И према свему овоме тражим: 1.) да се фурунције за овај свој дрски поступак најстрожије казни; 2.) да им се забрани продаја леба на пијаци и да се дозволи само онима, који месе хлеб по прописима, које ми издајемо и по цени, коју одредимо; 3.) да се сви прописи санитарски о уређењу хлебарница најстрожије примењују и остваре јер познато вам је свима господо, у каквим се локалима лебац прави и меси, а какви су санитарски прописи односно тога. Но за ово питање ја ћу замолити г. доктора

Павла Поповића, да нас о тим прописима још боље обавести, јер је сигурно о томе боље познат.

То је, што сам имао да кажем.

Мијајло Ђорђевић. После говора г. Андре Одавића ја не би имао шта да говорим, сем само у толико, да га допуним. Да доиста фурунције имају добру цену уверен сам по томе, што они испод дате им цене још ниже дају на више појединима тако звани андалук по 4 паре од сваке киле.

Истина је то да је комисија зашла те прегледала фуруне, али ни један од чланова комисије незагледа, шта има у том хлебу. Оно је брука, да има више мекиња него брашна.

Господо, Београђани не траже да се ране са земичком, но су задовољни са обичним хлебом од брашна као што је кућевни хлеб, а ово што су учиниле механције доиста је један непоштен начин.

Господо. Опростите што ћу рећи. За њих су они бивши напредњаци па кад му уђе у локал и види мало прљаво што однесе му сав лебац и строго казни. А сад су они нашим попуштањем обезобразили јер целог лета нисам видио никог да њихове радње обиђе. Доиста господо њих 10—15 почели су да диктирају Београдом и то су чак неки и страни поданици. То је и сувише шта они раде. Њихове су фамилије у Турској и редко је који задовољан од њих, ако не пошље својој фамилији 50—100 дук годишње. На кад се овако трпа и оволики приход имају треба бар да су поштени према београдском грађанству.

Кад су они оваком радњом својом показали оволики скандал ја сам да се за то најстрожије казне. (Тако је).

Филип Васиљевић. Доиста види се, да од стране фурунција није уљудно, што су оваки лебац извадили. Људи се жале поједоше им београђани мекиње, а волови осташе гладни.

Но ја би реко да нису само фурунције криве, већ мало и одбор. Одбор треба да донесе таксу за сејано брашно једну а за несејану другу. Господо, пре су продавали овакав хлеб као што су сад изнели за грош, а данас су га продавали по 50 п. дин. С тога би ја донео таксу овај леб што су сад извадили да се продаје по 35 п. чар. а пошто до сад нисмо имали две таксе нисам да се за ово сад казне.

Ђока Нешић. После говора г. Одавића мало ко може шта друго да каже. Жалосно је, господо, од тога еснафа лебарског, да он може овакав хлеб изнети по продавницама. Не само што нису брашно просејали него су шта више у то несејано брашно уметуди пола мекиње па умесили хлеб, а међутим не стоји навод њихов да немају рачуна. Кад су могли да дају хлеб онда кад је жито било по 21 дин. за 26. пара доиста могу сад дати за 24 п. кад је жито између 18—19 динара. Они доиста имају преко свију грошкова од сваке киле по по паре дин. добити. Што се тиче комисије, доиста је она испод сваке критике. Она ништа друго негледа него да ли је хлеб печен, а да ли је и иначе добар и каквог брашна и да ли се у чистоти ради, то негледају. Таква њена радња је неправилна. Ми смо до сад гледали кроз прсте, а од сад ја предлажем да се усвоје сви они предлози што је г. Одавић предложио.

Д-р. Павао Поповић. Господо. Изазван говором поштованог одборника г. Одавића узимам и ја реч да донекле са законског гледишта осветлим ово питање.

Да видимо, да ли је Београд, да ли су његови становници остављени на милост и пемилост еснафа лебарског, или има силе и власти, да им се у њиној претераности доскочи.

Док није постојао санитарски закон постојао је кривични закон, који је ову ствар у најситнијим детаљима уредио.

Уређење лебарница датира се од 1879 год. Онда су нови људи донели и ново начело да се и код нас на истоку ради као и у другом свету. 1879 год. почело је уређење лебарнице, али није могло наћи свога свршетка до 1883 год. Ту су ишле молбе, жалбе, депутације, док једанпут не изађе распис у Априлу месецу (14-тог) 1883 год. СМ 1327 у коме се тачно и прецизно обележи шта све треба да испуне лебарнице, па да могу и даље радити.

Од 1883 године па до данас прошло је 9 година и на жалост признати морамо наши законодавци много су што шта оставили након себе, да се за њима због тога може закувати.

Тако исто и са овим законом о уређењу лебарница изгубљено је нешто из вида Свуда у свету постоје категорије брашна. Паметан свет одредио је и ширину сита како се брашно мора да сеје, и према томе и цену. Ми овде у Београду па и у целој земљи одборници одређују цену хлебу и увек се прећутно замишља да ће лебац бити од обичног сејаног брашна.

Кад су фурунције узеле слободу себи, да одбору и целом грађанству поднесу таква хлеб, као што га је врло лепо категорисао г. Филип: „да грађани поједоше мекиње, а волови осташе гладни,“ онда сам и ја за то, да се усвоји предлог господ. Одавића.

Бачену рукавицу од стране фурунција примам и кад су се они усудили да учине оно, што су данас учинили онда и власт треба да се усуди, да изведе она правила до краја од 1883 год.

Кад се то уради, кад се категорише брашно у три врсте и цене углаве онда нека изволе господа лебари и даље радити овако, као што су сад урадили.

Жалосно је, а морам напоменути, да државна и општинска власт нису нашле довољно крпке руке, да изведу тај пропис досада. Ми смо у нашој држави могли за 9 година да издржимо толике жене, а нисмо били у стању да ово лебарско питање уредимо.

Ово је сад, господо, један важан и озбиљан моменат, који морамо имати на уму и примити једногласно предлог г. Андре Одавића, ако не желимо да нам ови људи праве трзавице сваки час.

(Врло добро. Тако је: Усвајамо).

Из њиховога поступка види се, да су лебари сила, о коју се гроше наредбе виших власти. Ако су сила, онда и ми треба да покажемо нашу силу; а ако нисмо сила, узмимо капе, и рецимо: ми се поклањамо вашој сили, изволте експлоатишите свет, ми немамо ни права, ни силе, ни власти, да ишта у његову одбрану учинимо.

Гавра Бркић. У истом смислу, у коме је већ пало неколико говора и ја имам да кажем неколико речи, што сам чуо од грађана. Кад је један грађанин питао лебара, за што је овакав рђав хлеб, он му је одговорио за то, што је одбор за две паре оборно таксу лебу. На другом месту грађани су добили овакав одговор: кад одбор

обара таксу, онда једите трице и мекиње, и с највећим подсмехом тако су одговарали грађанима. Нисам никад био за то да треба оптеретити онога, који се зпоји и ради да заради кору хлеба, али никако се не може прећутати дрзак поступак наших хлебара, и ја мислим да ће бити пиједног одборника, који ће бранити њихов поступак. Они су требали да се обрате одбору с молбом као што су то радили и до сада, да у молби кажу немогуће нам је по овој цени хлеб да дајемо, молимо одбор да повиси цену хлебу. Одбор би расмотрио њихову молбу и врло лако да би нашао за сходно, да цену лебу повиси. Овога пута они нису тако радили, шта их је руководило на овај поступак ја не знам. Одбор је поднео решење да се бео лебац од просејаног брашна продаје 24 паре дин. к.гр. Они су по тој такси продавали црни лебац од просејаног брашна. За то тражим да за овај дрзак поступак суд општински казни лебаре највећом казном, колико суд има права по закону.

Сава Вељановић. Ја сам чуо од неких предговорника, да је цена жита 18 — 18¹/₂ дин. Као човек од заната могу уверити одбор да се жито не може добити јефтиније од 19 дин. Треба знати, господо, да је та цена житу на самој железници, а док се пренесе жито од железнице до воденице кошта 19 и по динара 100 кила. За млевење тога жита треба платити 1.65 дин. за млинарину, од сто кила при млевењу изгуби се на растуру, на отпадцима 1.75 дин. Сад томе свему још додајте 0.20 дин. за преносе брашна од воденице до дућана кад све то узмете у рачун, онда од сто кила жита добијате брашно са мекињама, које кошта 23.8 дин. Толико ће да кошта сто кила брашна онога који има новаца, да за своје паре купи жито, и да од жита меље брашно, али један сиромаш човек мора да купује брашно и он га не може добити јефтиније брашно од 24 дин. са мекињама Сад, господо, узмите ово у рачун. На сто кила брашна остаје 26--28 к.гр. мекиња. Сад рачунајте колико кошта 72 — 74 к.гр. чиста брашна. Ја молим нека одбор изволи одредити комисију, да ову ствар испита, па ће се уверити, да људи према давашњој цени жита и брашна нису могли да дају лебац по такси, коју је одбор решио. Ја мислим да хлебари раде, цабе и на своју штету. Ја мислим да би било право да се хлебари курталишу један пут те таксе или да се она одређује некако на други начин а не да се то ради као што је до сад било.

Мих. Јанковић. Ја сам овде чуо толико говорника, који нападају лебаре. Господо, ја држим да не треба тако строго осуђивати те људе. За што општина не одреди таксу и на пиво, и друго ит.д. него само на хлеб. Говори се како хлебари имају много зараде, и да за годину дана стекну велики капитал. То, господо, није истина. Кажите ми молим вас тога фурунџију, који је направио кућу. Они грешници купе по киле пасуља, и то му је сва храна, и зарађују толико да једва могу да живе. Одбор обара таксу људи нису дужни да раде бадава.

Мил. Ђорђевић. Г. Вељановић врло лепо је објаснио, колико брашна иде на мекиње, колико се губи на растуру, али је заборавао да узме у рачун и воду.

А. Одавић. Ми смо чули једнога фурунџију, човека од фаха, и наравно он боље зна те ствари но ја али ипак зато ја сам

тврдо уверен у оно што сам мало пре рекао да је тако тврдијом још и овим. У малопређашњем мом говору казао сам како хлебари дају 2 паре андалука сад сам као пово чуо, да има један који даје 4 паре. Пре ове таксе била је такса лебу 26 п. д. С том таксом 26 п. д. они су имали пристојну зараду и били су задовољни и кад одбијете 3—4 паре андалука значи да су продавали хлеб за 22—23 паре, и по тој цени имали су зараду јер на штету нераде они Данас је такса 24 паре, и они кажу нећемо да радимо. Из овога се види да они овај њихов поступак не могу ничим оправдати. Сад тај факт што су по такси од 26 пара могли давати андалука 4 п. доказује да могу имати пристојне зараде и сад кад је такса хлебу 24. п. д.

Косте Б. Михајлевић. И ја ћу се сложити са г. Одавићем, да ова поступах хлебара за осуду, али не могу сложити се с њим, што он вели да хлебари дају по 3—4 паре андалука — Па господо, ако баш и остављају 2—3 паре, то не дају земунцима, новосађанима него опет нашим олд. грађанима. Београђанима Они то дају да само праве велики обрт. То изискује конкуренција, као год што и један трговца за готов новац даје еспап јефтиније за 5 од сто, а на вересију не да андалука. Али свакојако и ако им је било тешко да раде са таксом 24 паре хлебари су требали да се обрате с молбом одбору да се такса лебу повећа, а не да они нешто сами на своју руку раде.

А. Одавић. Г. предговорник рече: па и ако дају хлебари андалука 3—4 паре опет не дају новосађанима и земунцима него београђанима. За нас а највише за мене није овде питање коме они дају већ могу ли да дају за мене је мене меродавна цифра; и кад они могу да дају 3—4 паре андалука, они немају рачуна да дају на било то Србину или Турчину, за мене је меродавно да је 2 пута два, 4. а не пет. и тим андалуком оћу да докажем да они имају рачуна.

Мића Петровић. Доста је о овој ствари говорено, ја ћу у кратко из говора господе предговорника да изведем једно резиме. Г Вељановић рече да се од 100 к. жита добије 73 к чиста сејана брашна, и онда изађе да их 100 к. брашна кошта 25 — 26. Узмите да они продају трице мекиње, и од сто кила жита мекиња што остане могу да добију најмање 2 динара, дакле брашно их онда кошта за 2 динара мање и кад узмемо у рачун воду при мешању хлеба, онда никако не може бити да фурунџије немају хасне, а то се најбоље види из овога. Кад је била цена жита 21 дин. онда је била такса хлебу 26 п. д, и сад кад је цена жита 18 — 19 дин. несумњиво је да могу очет имати пристојне зараде са таксом 24 п. дин. Према томе види се, да је њихов поступак за највећу осуду. Њихов је поступак још у толико више за осуду што се они просто подсмевају грађанима: они су одговарали грађанима да они месе такав хлеб што им је тако наређено од санитета да се бајаги грађани сачувају од заразне аолести. Кад се они оваквим средствима служе, и кад се тако непристојно понашају према грађанима, онда треба према њима бити апсолутиста, и усвојити предлог г. Андре Одавића да се најстрожије казне, да се њиховој самовољи стане на пут.

Јован Ђуровић, Ја се придржавам гонора г. Филиповог, да се две таксе одреде

а за ово што су сад учинили да се н казне.

Марко Велизарић. Ја се подпуно слажем са предлогом г. Одавића и Д-р. Павла Поповића. Но од свију говорника до сад нико није казао, шта ћемо радити суфра ако се ово исто понови од стране фурунџија. С тога би хтео да још вечерас донесемо одлуку, шта да се предузме суфра од стране општине, ако би се ова дрскост поновила. Овом приликом изјављујем да је врло жалосно и брука за општину што се у друштву фурунџија налази и један одборник фурунџија, који је на ту демонстрацију с њима пристао, а може бити баш и дао повод, те су и они други, заклањајући се за његов положај као одборника, а у нади, да ће проћи без последица, дали, овој демонстрацији већи обим.

Коста Б. Мијајловић. Као што је казао г. Одавић за црни хлеб, ја би сад донео одлуку, да се такав хлеб продаје по 20 п. дин. кила.

Филип Васиљевић. Ја сам да се одреди сад одмах цена црном лебу по 35 п. дин. А што се тиче белог хлеба да остане цена од 24 п. дин. — док се одбор не увери о цени житу — (чује се: Уверио се одбор)

Андре Одавић. Ја сам учинио предлог, а примам и ову допуну Филипову односно цене црном хлебу 35 п. дин. од сутра. —

Мој је предлог да се казне. Да се забрани свима да овакав хлеб продају на пијаци; да се приступи одмах уређењу лебарница, по санитарском пропису и сад још примам ову допуну г. Филипову да се одреди квалитет хлеба и да црном хлебу буде цена 35 п. чар. — или 17 и по пр. динарски.

Милош Трпковић. Треба да видите рачун при одређивању таксе према цени сејаног брашна, а не кад је са мекињама.

Андре Одавић. Неки Сотир фурунџија донео је врло хрђав лебац и продаје га по 50 п. дин. Је ли то поштено? Ако хоћете ви фурунџије да експлоатирате Београд, има власти да вам стапе на супрот као што је то казао г. Д-р. П. Поповић

Јован Ђуровић. Ми смо данас били у комисији око те осе и нашли смо са госп. Николом Х. Поповићем у палидули само једног који продаје исти овакав хлеб по 20 п. дин. а остали сви продају по 50 п. динарских.

Д-р. Павла Поповић. На завршетку, господо само ћу неколико речи да кажем на говор одборника Трпковића. Он каже, да смо ми таксирани хлеб од несејаног брашна. Ако он буде у стању да покаже у Србији а не у Београду, да се лебац таксира по цени несејаног брашна, онда би ја примио тај предлог. Али то не стоји. (а знам да је у Пироту за време пред бугарски рат 1885 год било преко 20 хиљада душа и пироћани су дали хлеб бољи од овога што су данас наше фурунџије дале) —

Милош Трпковић. Нисам ја казао, да је одбор дао цену хлебу за несејано брашно, него сам казао, да смо ми испекли леб према цени несејаног брашна, јер ова доиста и одговара несејаном брашну.

(свршиће се)

ВАНРЕДНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ
(ПО СТЕНОГРАФСКИМ БЕЛЕШКАМА)

Држан 4. Децембра 1891. године у Београду.

(СВРШЕТАК)

Б. Новаковић. Свима нама познато је колико се борбе водило око зеленог венца: сви знамо да је та борба од 13 година и скупо кошта општину. И најпосле становници тога краја извојевали су толико да се продавци из приват. плаца изместе и она добије изврстан приход дакле тај приход није добивен од пијаце већ што је општина дала под аренду оно место где пијаца треба да буде. Слободна пијаца и закуп није све једно. И за то што није добијено оно, што по закону треба да им се да, становници тога краја напослетку су нашли за оправдано да позову суд и представништво вароши да и о њиховим правима води рачуна.

Ви знате да је уговор о закупу закључен пре него што је донесен овај закон. Закон је изашао по коме се слободна пијаца мора дати кад то изгласа 300 грађана. То је и учињено, али се слободна пијаца није добила јер закупник још постоји и он може да смета да се пијаца подигне и развија. Но ја мислим да овде треба да решимо друго једно питање: питање о уступању прихода друштву ради подизања зграда и улепшања тога краја, што друштво такође тражи.

Ф. Васиљевић. Ми смо донели решење о слободној пијаци и сад треба да одредимо једну комисију да се она договори с друштвом и да утврди како би се могло ово уредити. Но пре тога ваљало би прочитати молбу.

К. Главинић. Из неких говора и молбе излази као да има некога који је противан слободној пијаци. То не стоји. Господа која говоре о тринајестогодишњој борби, не треба да сметају с ума да ту борбу нису против нас водили и да су по томе неосновани прекори који се на нас управљају, јер смо им ми учинили све што је се могло учинити и пре него што су и они очекивали. Ја такве прекоре, каквих има у молби, морам да одбијем.

Ник Р. Поповић. Према ономе што сам чуо, излази да господа одборници с изузетком г. Ђоке Новаковића, не могу да отрпе онакав акт друштва зеленовенчана, у коме поред израза као да је одбор једноме крају мајка а другоме мађија има још два тежа израза а то су „увијање“ и „извијање“.

Ја молим да одбор изјави: да ли се слаже с таквим изразима и ако се не слаже онда да се изјави: да одбор не налази да заслужује те епитете и пребацивања. Ја би молио да се то још вечерас реши (врло добро; одбијамо од себе).

Председник. Усваја ли одбор да се одбије овај прекор? (Усваја).

Изволте сад чути молбу.

Секретар чита молбу која гласи: (то је молба зеленовенчана — друштва.)

И. Цветановић. Ви знате да су ови људи, пошто су изгубили пијацу на зеленом венцу, узели приватан плац те у њему продавали зелен и остале потребе, храну. Сад може да им се поврати то што су изгубили — да имају слободну пијацу. Нека господа веле ови имају слободну пијацу. Ја то не разумем. Слободна би пијаца била кад би се на ономе простору могао правити слободан распоред, кад би сељаци и

грађани могли онде комотније да се распоред, ја би то звао слободном пијацом али то није него арендатор даје на метар земљиште. За то би ја био мишљења да се што пре раскине уговор са закупцем и да се уступи оно место друштву као што је уступљено друштву код „цветног трга.“

Ђока Новаковић. Господо, најпре хоћу да вам обратим пажњу на то, да је молба још од Фебруара ове године која се сад износи, па тек онда да пређем на ствар.

Господо, који је год имао прилике да оде у какву страну државу, сваки се могао уверити, о великим радовима на подизању центра и сваки је могао добити уверење, да се то не чини само тек онако, да нека варош постане велика, већ да се створи и сведожба о томе на ком је ступњу развитка друштвеног овај народ чији је то центар. И журба која се тамо огледа потиче у једнакој мери како од владе тако и народа и жртве не подносе само становници тог центра већ и цео народ. Напори се дакле чине од обе стране, а у колико се то не може да постигне једном долази у помоћ и друга.

О томе имамо примера у нашем суседству. То суседство дало је доказа о особеном патриотизму, оно се потпуно може поносити својим центром а он му заиста служи за дику. И ми, господо имамо наш центар — то је Београд, њега треба да подигнемо те, да тако дамо доказа о нашој готовости о свести за подизањем и улепшавањем овог места, које би имало да служи не само за понос, но као и стожар, на који би били управљени не само погледи наших сулеменика, но који би у стању био и да их прикупља као пчеле око своје кошнице.

Господо, и ако смо досад заузети били великим радовима ипак свест о усавршавању и подизању нашег центра новина је, а у најновије доба почело се живо радити на њеном остварењу. Вама је свима познато да је општина предузела грдне радове око тога; али не само општина, него и становници појединих крајева почели су се томе одазивати и ја са задовољством могу да споменем удружења крајева: врачарског и дунавског и та су удружења прихваћена од стране представништва општине и то не само морално, него и материјално и општини за то нико не треба да пребацује, јер је то учињено у интересу општем и ако би било кога да то чини, о њему би се могло рећи: да му оскудева свест за општим напредком. Та свест за општим добром за унапређењем и улепшањем нашег милог центра покренула је и становнике савског, савамалског и теразијског и код три кључа краја, те су и они образовали друштво у цели унапређивања и улепшања тих крајева и средине вароши. Циљ који имају да остваре к они не само што ни у колико није мањи, него је у неколико претежнији, јер се он не остварује само на крајевима, већ се подиже и средиште и они крајеви, који су од вајкада а и сада много више припадам у ношењу општинских и државних терета.

Господо. Вама је познато, да се на овом крају налазе велике трговине. На једном је крају пристаниште а на другом жељезничка станица. С тога су ти крајеви највише изложени погледима и првим утисцима путника, који им у пролазу дају ти крајева. Од тих утисака они стварају суд о нама, па за то треба да се старамо, да он не буде хрђав већ такав, који ће свима

казивати, да код нас не оскудева ни свести, ни пожртвовања. А то ће се постићи само тако, ако прионемо да те крајеве што пре улепшамо и унапредимо.

Становници тих крајева дакле имају да остваре колико општу толико и племениту задаћу, на којој сама општина због великих послова не може да присне.

Они својом молбом не траже ништа више по што су добили други крајеви вароши, и они ће учинити много више, него што ће им општина помоћи. Они ће учинити, да општина за кратко време добије лепе зграде и засађене улице.

С тога ја се надам да одбор неће да нас одбити ту тако лепу жељу својих суграђана, ако само има пред очима свој општински интерес; надам се да одбор неће оставити да становници тога краја мисле, да су према другима, пасторчад општинска, и да неће допустити да се држи, да одбор неће њихова права да заштити, а тиме ће учинити поред наведенога и то, да се уклоне раздори, који не доприносе добра нашем Београду.

Као што је свима крајевима помогла општина, тако треба и овом крају и ја молим одбор да ову њихову молбу прихвати и нека не допусти да ствар ових становника буде несаслушана.

Ђока Димитријевић. После овако лепог говора г. Ђоке Новаковића и онако лепе жеље тих становника био би готов да им унапред издам захвалност, што се труде да олакшају општини. Но мислим да по овој молби неможемо решити још вечерас, јер је то питање више мање питање буџетско. Међутим постоји и једна молба закупца. Она је у вези са молбом овога друштва, и постоји молба код комисије па с тога сам да се и ова молба упути тој комисији.

Коста Б. Мијајловић. Ја неznam зашто се овако говори. Зелени венац је проглашен за пијацу и сад што она не ради томе нико није крив, и то је доказ да то место није за пијацу.

Господо. Кад ми дамо друштву томе зелени венац да га улепша и да узме сву корист од тога, онда зар неће и становници велике пијаце тражити да се и њима уступи приход од вел. пијаце па и они да украсе пијацу. Разуме се да хоће и онда како ће то бити: са врачарске пијаце пропао општини приход, са зеленог венца пропао, па онда и са вел. пијаце. То се не може одобрити.

Филип Васиљевић. Ово друштво како изгледа по њеном тражењу и како се из молбе њихове види, тражи да му општина све своје приходе уступи да му све што треба да улепша место и поред тога да тугорине општини за извесно време. Па добро ако хоћете тако, онда ћу и ја скупити цео мој крај и тражићу да ми општина све уступи што прима од тог краја и прикупљају приход, а улепшање ће ићи заједно — 15 — 20 година. Неможе то господо да буде. Такво је тражење бесмислено, тражити 10 хиљада дуката да нешто направи и да ужива за 10 година и више и онда да уступи општини. Лепо Бога ми Не треба нама тугор С тога сам да се та молба упути комисији.

Милутин Марковић. Господо. Ово представништво до сад је у више прилика дало стварних доказа да оно помаже поједине крајеве Београда у раду на улепшање појединих крајева. Оно је помагало сваки пут

па разуме у и овој прилици представништво неће да се неодзове. Али свако такво захтевање има и својих незгода. Улепшање једног краја зависи од грађанства па тек онда од општине, јер на првом месту лежи интерес грађанства тога краја па онда општине и они су позвани први да нешто положе па тек онда да се обрате општини за помоћ. Они треба прво да изнесу каква су дела на том улепшању започета и са каквим су жртвама то извршили што, па онда да и општина нешто помогне.

У овом случају је ли предходно какав год случај од тога друштва, као што су то чинили крајеви врачара и дорћола. Дорћолски крај има велику тегобу, која не зависи од самих грађана, него од поплаве воде. То друштво давало је својих жртава и сувише и у последњем часу обратило се општини за помоћ, и тада је општина решила и с правом да сачува своје грађане од поплаве, те им учинила једну скоро незнатну помоћ, а тиме је у исто време учинила да сачува своју кесу, јер би у случају поплаве морала да спасава од воде грађане и децу и њихова имања и све о своје трошку.

Тако је исто учинило и друштво врачараца, па је и њима општина помогла. То је друштво уложило свога капитала у подизању само једне зграде на 27 хиљ. динара и остале друге зграде коштају доста тако да сав утрошак друштва износи на 50 хиљ. динара. То су господо велике жртве и кад су грађани толике жртве учинили, онда разуме се ни општина није могла да се оглуши о њине захтеве и помогла је друштво.

Дакле треба друштво зеленога венца да покаже прво делом, друго жртвама својим, па треће тек sledује помоћ општинска. Кад то покаже, онда имаће смисла траженој помоћи коју данашње представништво неће отказати с обзиром на општинска средства.

По тој молби изгледа да на зелени венац долазе људи с топчидерског друма, с теразија, од железнице и савамале. И кад је тако, онда то значи да се ту налазе људи међу најимућнијима у Београду и они сами требали су да што жртвују за уређење пијаце и тога краја које је центар вароши. У осталом и сама је општина чинила томе крају много више него другим крајевима, да не помињем што више, али цифра од 20.000 дин. коју смо ставили у буџет за насипање једног дела баре потребног за житарски и шљиварски трг, најбољи је доказ да о томе крају водимо озбиљну бригу. Истина то је за корист свега грађанства, али ће се највише њиме користити они који су око садање баре. Осим тога у овоме крају има много улица која ће коштати општину много новаца за то што ће у њима да начини бољу калдрму него у улицама ван центра вароши.

Општина је дакле чинила са своје стране што се више могло, и сад поврх тога старања општине јавља се друштво које би хтело још више да улепша тај крај. Та тежња веома је похвална и ми морамо да будемо захвални друштву на тој радњи управљеној на унапређење вароши. Само се овде опажа неки недостатак у томе што нам друштво не показује шта су чланови његови жртвовали за љубав унапређења овога краја и колико ће давати у будуће, није показано шта ће радити од сад, и по коме ће плану зидати зграде; није најзад показано шта ће више урадити у улицама

за украшење поред онога што је општина одредила. Њихова имања скочиће наравно у цени а да ли ће имати грађанство од тога корити, то се не види.

С тога ја мислим да не можемо још вечерас одредити цифру с којом да им помогнемо.

Као год што је представништво водило и води рачуна о свима крајевима вароши, тако га је водило и о овоме крају и вољно је да му још више помогне у границама могућности. Но прво треба нам изјава друштва о ономе шта је оно урадило и шта мисли урадити и с чиме? То је једно. А друго; ми имамо на тој пијаци закупника наплате таксе; од њега општина има приход и сад треба да добро промислимо можемо ли тај приход, кад и под којим погодбама уступити друштву. За то би по моме мишљењу требало одредити једну комисију која ће да промисли па да нам рефереше о свему томе. (Одобравање).

К. Главинић. Г. Милутин је у главном рекао све што сам ја мислио да кажем и што ће и сваки други рећи кад размисли објективно о целој овој ствари. Ја са моје стране потпуно сам у начелу за то: да се ова молба прими и треба да се прими. Али, господо у овој молби има много што шта што се не може преломити преко колена већ треба да се проштудира. Осим тога имам да констатујем да друштво нија знало шта управ хоће да тражи. И то би требало комисијом или нападним актом извести на чисто. Друштво ово ваздан хојешта тражи али нам не показује да ли је и колико само урадило. Лепо је поменуо г. Милутин: овде лежи скупљен капитал Београда те и са тога а и са гледишта личне користи, становници овога краја треба да ураде нешто и сами. Ми смо сложни да треба украсити центар те да и странци кад дођу код нас имају шта видети овде и да могу понети уверење да ми нисмо заостали у култури како они мисле за оријент, Али и при свем нашем одушевљењу за овај крај мора бити грапица; ми морамо имати на уму и оно што је поменуо Коста Б. Мијајловић. Не чини ми се правилно ни оно што се вели као да се не може да шири пијаца. Да је толика потреба и навала продаваца, сам закупца би тражио проширења али тога тражења нема јер је пијаца довољна.

Пада ми у очи, господо, што друштво тражи још бадава камен, расаде, инжињера за нивелету и т. д. док, на пример, дунавски крај није чак ни расаднице тражио бадава а што је тражио, тражио је само у колико је могуће и кад је и сам већ што био урадио док ови хоће све бадава и без икакве њихове жртве.

Ја сам за то да се молба ова усвоји, али пошто је ова ствар врло компликована то је најбоље да је упутимо комисији те да се друштво и комисија споразуму и о плану и о свему што нам је потребно да пре коначног решења знамо.

Р. Драговић. Ја из ове молбе коју је г. Новаковић лепо објаснио, видим да грађане овог краја боле срце за улепшањем вароши. И кад је то тако онда за што им не би помогли кад смо већ нешто учинили и дорћолцима и врачарцима тим пре што је то улепшање и у интересу општине.

Ја сам за то да према свима крајевима будемо подједнако правични и са тога с правом тражим да се ова молба као по све основана уважи.

Андра Одавић. После онако лепо и језгровитих говора г. Милутина Марковића и г. Главинића ја немам шта да говорим. Само би имао да приметим г. Раденку на оно што каже да је општина и друге крајеве подигла. То не стоји тако као што тврди г. Раденко није општина њима ништа учинила пре него су они сами себе помогли, а кад је општина видела, да су они много што шта о свом трошку учинили притекла им је у помоћ. Тако би исто општина помогла и томе друштву, али оно неће само ништа да жртвује из своје кесе него тражи све од општине: тражи да му се да расадница бадава, инжињер, зграде да се подигну и чак и приход да им се уступи, па после да они општини уступе. То натраг доиста ми ово изгледа чудновато. Шта би се онда уступило општини? Ништа друго и ништа више но што је општина дала. Ја при таком стању ствари не видим цел. Нека то друштво прво постави темељ каквом подuzeћу, па ћу ја бити први, који ћу гласати да му се помогне.

Бока Новаковић. Кад год ко узме реч о овоме, он пребадује, као да друштво не подноси никакве жртве. То не стоји. Они су се удружили и намерни су да поднесу и веће жртве, али да би се цел што пре постигла потребна је и та помоћ.

Пребадије се и каже се овде, да су становници врачарског краја показали прво темељ свом циљу али то није тако, јер и они ни су ништа учинили, док им општина није уступила плац и приход од пијаце и кад је тако тамо радила онда за што се овоме крају не да! Господо, ниједан крај није толико напуштен, колико овај! по његовим су улицама урвине а међутим ти крајеви највише за општину подносе терете па ипак грађани ни су подизали протест једино с тога, да им се не пребади да трају у крајност. Сад опет види се да одбор устаје против тих крајева и наводи неке узроке тражећи план, коме нема места док се не добије темељ раду, те да се може што радити и подизати. Они су водили борбу толико година, да извојују општини приход, који је стотине хиљада динара изгубила само зато, што се је ишло да се ти крајеви не подигну. Сад се од прилике то исто ради, јер, као што видим, одбор и сад не показује никакву вољу да се тим крајевима одазове. Незнам, докле ће се тако радити. За дорћолски крај потрошила је општина 90 хиљ. динара и после нико није био противан а овде се не да ништа!

Бока Николић. И ја мислим да треба прво са закупцем да се раскине уговор па онда о овој молби реши, а сад ни сам никако да се доноси коначна одлука.

Коста Б. Мијајловић. Мени је господо баш у интересу да буде пијаца на зеленом венцу. Али господо треба знати, да је била пијаца на зеленом венцу 7—8 године, па шта су они ту привредили и у чему су украсили то место. Ничим. Ни су направили ни чесму, као што су то учинили становници велике пијаце. Види се да је њима само једино интерес на уму и то себичан, јер се зна, да су за време пијаце капије своје давали под кирију и то по 10 дук. месечно.

Ја јесам за то да им се помогне, али никако нисам овако како они траже да им се све да, па да они тудоришу општини (Тако је.)

Раденко Драгојевић. Овде су пале речи као да друштво тражи камен и т. д. Не

тражи се то, већ се каже шта ће друштво да ради а ви говорите како хоћете.

Илија Цветановић. Ја не знам за што се не да овоме друштву помоћ. Оно искључиво тражи извесно право, као што то има Цветни трг. Тражи слободно земљиште, те да на истом нешто од улога својих а нешто помоћу општине прикупљањем прихода подигне зграде на пијаца и тиме задовољи становнике и у исто време украси варош. Овако као што је до сад пијаца, то није слободна пијаца и кад друштво тражи оно што му и закон даје право, онда зашто се сад овде тражи неки план, кад ће то сљедовати доцније.

Бока Димитријевић. Неколико се пута споменуло овде, да је и дунавском друштву дата помоћ. То ми даје повода да овде као члан тога краја констатујем, да је друштво дунавског краја потрошило прво само из своје благајне 7 хиљ. динара и тек после тога обратило се општини за помоћ, и то се све утрошило на обезбеђење становника од поплаве, што је и сама општина дужна да припомогне; а овде је други случај. — Дакле не стоји то, да је општина себе прво помогла, него је себи друштво прво само помогло.

Милутин Марковић. Ја ћу опет да кажем неколико речи о овоме предмету.

Прво ћу да кажем 2—3 речи о ономе, како се износи, да се одбор оглушује о захтев грађана зеленог венца.

Ја као што сам и мало час казао одбијам од себе и одбора, као да садањи одбор није ништа учинио за пијацу зелени венац.

Баш овај уговор садањи о закупу ишао је на то, да се помогне становницима зеленога венца, јер по старом закону није се могло добити право на пијацу па је одбор тражио начина и пута како да им помогне, те да ипак имају пијацу. Дакле овај сам уговор је најјаснији доказ, да је представништво ове општине ишло сваки пут да им помогне те да се тај крај подигне и унапреди.

Према овоме нестоји оно, што се говори да садање представништво општинско није се одазивало томе крају

Друго хоћу да напоменем, да нестоји то, да је овај исти захтев зеленовенчана раван ономе врачараца и Дунавског краја. На ономе месту где је централна пијаца на врачару, није било ништа до празан један простор на коме општина није имала никакав приход, па су га врачарци узели и потрошили грдан капитал на истоме и подигли зграде, то је било 886—7—8 и 9 године па су поднели у колико ми је као тадашњем одборнику познато и план по коме ће подизати зграде.

Нека то исто учине и ови становници зеленога венца и онда ће општина имати потребе да им учини и већу помоћ, пошто то место треба да има и боље зграде; а са закупцем општина ће и пре тога свршити па ма и на своју штету. Држим да о овом питању не треба више говорити.

Дим. Најдановић. Г. Бока је поменуо мало пре да треба прво да се види шта ће бити са закупцем. Друштво је тражило да му се уступи приход од пијаце на зеленом венцу, па оно како нађе за сходно тако ће и да сврши. С тим је олажшано општини, јер она неће да се мучи око пријема онога што је закупац утрошио у зграде. Ја мислим да је најбоље да уступимо тај приход друштву па оно нека се договори са закупцем о раскинућу уговора.

Нека господа одборници доказују како је представништво општине било вољно да учини овоме крају све, што се може и да му је дало слободну пијацу. Ја то не признајем. Све што је учињено, урађено је за љубав интереса општинских а не што се желело нарочито да помогне овоме или ономе крају.

Процените, господа, све користи које би општана овим добила, па ћете се уверити да је ова молба са свим умесна.

Ник. Р. Поповић. Ја мислим да узмем реч вечерас, али кад сам чуо где један одборник напомену, да је за дунавски крај утрошено око 90 000 дин., налазим за потребно да поводом тога узмем и ја реч. Незнам, господа, који су рачуни били одборнику на уму кад је то тврдио?

Ја међутим знам позитивно да општина београдска није ништа више ништа мање утрошила од 3600 дин. за дунавски крај, а ако одборник разуме да се дала ова сума од 20.000 дин. за одкопавање земље, на калдрмисање итд. онда грешни јер та је сума дата за други крај. Статути тога друштва за улепшавање пијаце на зеленом венцу, за улепшавање теразиског и савског краја, истакли су једну врло племениту цел, али се они по управном одбору и по начину на који мисле да улепшају свој крај, битно разликују од статута за улепшавање дунавског и врачарског краја. Док су врачарци својим старањем дошли до новца те су нешто урадили, дотле ово друштво хтело би да све ослони на помоћ општине. Има неких седам захтева од општине од којих испуњење свакога од њих коштало би врло много општину. Ја мислим да и при нашем најбољем расположењу за помоћ, није могуће задовољити ове силне захтеве. Траже да им општина изашље инжињера те да им да нивелету I. — Лено. А који је то још од општине тражио? Да ли врачарци или дорћолци? — Нико. Даље ишту камен за подизање калдрме. Је су ли ова друга друштва то тражила? — Не. Дунавско друштво прибирало је камен по камен и носило на одређено место; тако је радило и врачарско друштво: тако треба да ради и сво и онда не би смео ни један одборник да каже: не дам вам ништа!

Па буд је све тражило, туд се још тражи и место за подизање нужника! Та за Бога, ко им још то брани? Па за што ће молба о подизању шупе? Најпосле тражи се цео приход са зеленог венца. Лено. да дамо, али за што? Је ли то тражило врачарско или дунавско друштво? Дунавско је тражило помоћ да сачува од поплаве 50—100 кућа и оно је толико урадило да ви имате шта да видите од горњег градског поља. И два пут и три пут нека дође већа вода но обично, па су ипак све куће ван насипа осигуране. И шта кошта општину то велико насипање? — Свега 3500 дин. А оно друго, знаћете већ, да је друштво прибрато од својих чланова и потрошило.

Према томе ја замерам овоме друштву за зелени венац, за саву и за три кључа што је изабрало врло незгодан начин да своју красну цел изврши; ја му тим већма замерам што је могло да се угледа на два претходна друштва која лепше своју задаћу остварују. Да није овај начин узет, нико од одборника не би био против овога. Напротив, као год што су лепо дочекала друштва врачараца и дорћолаца тако би било и ово. Али кад се са тражењем овако далеко иде, ја морам да гласам против тога захтева па хтео не хтео, ма да признајем

да је цел племенита и да не би имао против ње ништа.

Држећи се дакле своје заклетве и руководећи се својом савешћу, ми нећемо моћи ово одобрити пре него што би нам одбор поднео ближа обавештења о томе како мисли остварити своју задаћу не закачињући овако јако општину?

Бока Новаковић. У другом правилу каже опет ово: да општинско повереништво и општина води надзор. По том правилу општина може да ступи у споразум са друштвом на који начин да се подигне оно што се подићи има. Ово што се сад говори не иде споразуму, него је то изговор онакав исти, као што је увек досад било од стране одбора, кад год се о овом питању решавало.

Није истина да друштво ништа не троши из своје касе. Није истина, да се у једанпут може све предвидети и с тога је остављено општини да подигне ово и оно и т. д. На зеленом венцу ма да има неке пијаце, опет је тамо нема. Тамо постоји закупац и ништа нише. Од слободне пијаце нема ни спомена и ако је закон то право дао грађанима и ако су 300 грађана то већ давно тражили, јер по уговору њему је дато најпрече право да заузме простора колико год хоће, па тек ако што остане за слободну пијацу.

У осталом што се тиче пијаце на Цветном тргу, нека сваки прочита акта, па ће се уверити, да су тамо најпре добили решење одборско да подижу пијацу, таксу наплаћују, па тек после неколико година су поднели план, а таксу и сад за себе наплаћују, не давајући ни дан данас општини нашта. (Чује се: доста је говорено: да се реши).

Раденко Драгојевић. Ја ћу да споменем само односно помоћи дунавском крају. За овај широки друм није само друштво трошило, него цела општина, јер кад год се држи лицитација каква за изношење земље, увек се казало у условима да носи на Дунав. (Да се реши). Овде изгледа, као да се одбор боји да се улепша варош.

Филип Васиљевић. Није то што каже Раденко да се ми бојимо да се улепша варош. Тако се може само за инат да каже. Но овде је главно, што општина не може све да чини на своју штету а туђу корист. Ми врачарци од једне године где општина није имала ни паре вајде, направили смо пијацу и зграде, које ће општини донети велику корист.

Председник. Ову сам молбу изнео на расправу. Видим разна мишљења о начину, али нисам чуо ниједног одборника, да је казао што против молбе да је не би примио. Дакле ову молбу одбор усваја, но упућује комисији која има да промисли о уговору т. ј. раскинућу уговора са закупцем зеленога венца и да се споразуме с друштвом зеленог венца о начину извршења, па да своје мишљење поднесе одбору на решење и одобрење. Сад само још да дамо комисији још два члана које ви одредите. (Тако је. — Нека уђе у комисију још Раденко Драгојевић и Коста Б. Михајловић). Усваја ли одбор овако? (Усваја).

Састанак је закључен.

Овај састанак је трајао до 10½ часова, по подне.

Држан 9. Децембра 1891. год. у Београду.

Председавао председник Милован Маринковић.

Председник. Изволте чути протокол прошле седнице. Секретар прочита.

Мијаило Јанковић. Прошлог пута речено је по питању Раденковом, да ће се прве седнице изнети на решење питање: да ли да задржимо у општинској служби и другог марв лекара. Шта је с тим?

Р. Драговић. Г. Председник је обећао да ће то изнети у своје време и треба да то и учиви.

Председник. Учиниће се у своје време; не брините; треба видети претходно: треба ли нам два марв лекара или не?

Ђока Димитријевић. Прошле седнице цео је одбор био сложан у томе да се: по предлогу г. Николе Р. Поповића, одбију неки неупутни изрази у молби зелено венчана. То није убележено у протоколу; а треба да се убележи.

Р. Драговић. Да је одбор одбио што год, он не би упућивао молбу комисији нарочито изабраној, те да она ствар проучи и реферише шта да се реши.

Председник. Та молба и није одбијена, него само неки изрази који су се учинили господи одборницима као неоправдани.

Б. Новаковић. Последњом молбом тражено је само то од стране друштва за унапређење зеленог венца и околине: да одбор ускори с решењем молбе од Фебруара ове године. Вероваћете да нико не може равнодушно гледати да се с решењем те ствари толико отеже. Неки говоре а и онда је говорено о некоме укуру што га је дало друштво одбору а то не стоји; у молби се само изјављује негодовање за што се ствар тако дуго не решава.

М. Велизарић. Ми смо прошле седнице то расправили и сад нема места даљем говору, по нека се одлука означи у протоколу па — крај. А сви знате да је решено да се прекор одбацује као незаслужен.

Б. Новаковић. Ја сам поменуо да оно није прекор по негодовање што се по молби није за онако дуго време решило. По томе нема места да се тај и не учињени прекор одбацује. А баш и кад би смо хтели да тај прекор одбацимо, ми то не би могли учинити, јер ми смо пуномоћници грађана и као такви ми не можемо издавати опомене својим бирачима, онима који су нам дали пуномоћство да их заступамо.

Председник. Исправиће се протокол како је прошле седнице решено. Има ли још каквих примедба?

Мата Јовановић. Из записника прошле седнице на којој ја нисам био, чујем да је решено да се врати неких 181 динар мерине наплаћене од извесног лица. Вели се, да је та одлука донесена по захтеву једнога министра. Ако је то доиста тако учињено, по препоруци министровој, ја налазим да је то неправилно, јер у колико је мени познато, министар није надлежан за расправу ових питања.

Незнам да ли је који од г. г. правника у прошлој седници кад је о овоме питању решавано објаснио како стоји ова ствар са гледишта закона, јер по закону о мерини све спорове расправљен у првом степену општински суд, а у последњом степену као касацији решавају окружни одбори, а у Београду управа вар. — Београда.

Мени се чини да, ако ми почнемо овако по препоруци министровој, а противно закону, враћати ако што је коме на име кантарине наплаћено, да ћемо ми на тај начин знатно оштетити општинску касу.

Зато бих био мишљења да се сви они који што од општине потражују упућују да судским путем траже, и што платимо по осуди на основу закона, неможе нам се ништа пребацити.

Председник. Ја сам у реферату споменуо да је наплаћено на ширу, која је директ из Јагодине ишла за Швајцарску и да се око тога водила преписка док није дошло до министра, који је донео решење, да ми морамо да платимо.

Мата Јовановић. У закону изречно стоји да је у крајњем степену надлежан окружни одбор, а у Београду и Нишу управа а не министар.

Ђока Новаковић. Ја мислим да примимо овај говор г. Матин па да одредимо комисију те нека проучи то питање да би знали и у будуће, како да се за овакве ствари управљамо, а међу тим и за ово питање да се у идућој седници донесе одлука хоћемо ли платити или не.

Председник. Па добро. Усваја ли одбор овако? (Усваја.) Е сад кога ће те у комисију. (Чује се: Мату Јовановића и Ђоку Новаковића.)

Усваја ли се кандидација? (Усваја.)

Има ли још кошта да примети на записник? (Нема.)

Усваја ли одбор записник? (Усваја.)

Раденко Драгојевић. Пре месец дана подигнута је такса хлебу. Сад је цена знатно опала. Сад треба спуштити таксу. Да ли је председништво прибавило ценовник.

Председник. За прошлу седницу спремио сам био цену жити, али за данашњу нисам. (Чује се: има 10 дана како је опала цена жити.)

Раденко Драгојевић. Заиста по вароши се проносе гласови, како је одбор подигао цену хлебу по 60 п. чар., па се још ни мера не контролише. Председник треба да обрати пажњу на ово.

Председник. Ја сам добио извештај о извршеној контроли за теразиски и савски крај, а за остале крајеве добићу.

Сад ако хоћете да решимо о такси хлебу ја ћу донети онај ценовник што сам за прошлу седницу спремио или ако хоћете да спремимо други ценовник. (Чује се: Нек остане за идућу седницу.) Добро.

Сад вас молим да чујете уверења. (Секретар прочита.)

Истражни судија обратио се писмом, којим тражи да се изберу присутници при извиђању кривичних дела, који ће бити за идућу 1892 годину. (Секретар прочита.)

Да се овај посао сад сврши ради споразума а које личности да буду, претварам седницу у конференцију. (Настаје конференција. После.)

Сад претварам конференцију у седницу и молим да чујете листу изабраних лица. (Секретар чита.)

Усваја ли одбор ова лица? (Усваја.)

По уговору за електрично осветлење предузимач је имао у року од два месеца одпочети радове. За контролсање тога одређена је надзорна комисија. Ја сам ту комисију позвао, да се о томе увери и поднесе извештај. Она је изашла на лице места и поднела ми је овај извештај, који ја износам одбору ради знања. Изволте чути тај извештај. (Секретар чита.)

Раденко Драгојевић. У уговору је казано, да ће одбор одобрити бесплатно повластициру земљиште на савској страни, где

ће се зграда подићи. Како се ово сада види тако није учињено, већ тај концесионар подиже зграду на дунавском крају и то у вароши између кућа. Да ли је комисија надзорна о томе промислила. У томе је учињена једна измена уговора. У уговору је казано, да се жице сироводе под земљом и у ваздуху. Да се после и у томе не учини измена. С тога ја не би дозволио ову промену уговора односно земљишта, него сам за то, да се гради зграда онде где је уговорено.

Стеван Чађевић. Ја би имао само то да приметим, да је доиста једна недаћа за Београд што се на једном месту за неколико метара једно од друго концентришу четири висока оцака. У великим варошима истискују се високи оцаци ван рејона, у ми ладнокрвно гледамо како се код нас а средини вароши подижу. Тамо где се подиже та зграда за електрично осветлење постоје два парна млина, па једно купатило парно и сад ова зграда. Ти су оцаци скоро тај крај вароши унесрећили. Створен је нездрав ваздух. Људи се жале, како им пада гар из тих димњака. Зашто ово није учињено на савској обали, где је подалеко од вароши и кућа. Мени су људи причали, да им лети пада чађ на сто. Нов закон грађевински забрањује високе оцаке, а овде комисија дозвољава да се и четврти подиже. То јој се мора замерити.

Мата Јовановић. Ја имам да учиним примедбу на говор Раденков, да не налазим, да је што учињено противно уговору, што је концесионар почео зидати зграду на својем сопственом земљишту. Оно што је у уговору наглашено, то је казано само да му је општина дужна уступити бесплатно само на оном крају савском. Концесионар је гледао свој рачун, да ли му је боље да прими земљиште на савском крају бесплатно и да га насипа, или му је боље да купи сам земљиште, па је нашао, да је боље да купи, него да узме неупотребљиво земљиште бесплатно.

То што је он на свом земљишту почео да диже ту фабрику само је у интересу општинском с тога, што општини остаје земљиште на савском крају на слободно расположење.

Што је напоменуо г. Чађевић да је у близини подигнуто четири оцака и да је то нездраво за тај крај, ја не знам, јер нисам никакав хигијеничар, али видио сам у другим насељеним варошима и ваше оцака високих, па кад би то шкводило здрављу не би се то ни тамо дозвољавало.

Ако стоји то, да је нездраво место, где су ти високи оцаци, онда је овим учињен спас савском крају и са тога гледишта са свим је све једно, било на савском било на дунавском крају. Али ја налазим да је то са здравственог гледишта опасно. Могло би шкводити дим галантеријама, али држим да на том крају неће бити таквих радњи. Према овоме и г. Раденко и г. Чађевић могу бити спокојни.

Ђока Димитријевић. Ја ћу, господе, да благодарим самом случају што закупац није могао да се користи нашим решењем, него је дошао на дунавски крај. Да нису на овом крају 4 оцака висока, тамо би и данас биле баруштине, а хвала богу, сад су све исправљене куће и прилично насељено земљиште.

На говор г. Чађевића, да је нездраво где су оцаци могу му казати да то не стоји. Дунавски крај је најздравији и кад би ви-

соки оцаи могли шкодити здрављу они би сад највише шкодили, али ево на свима крајевима Београда појављују се најубиљачније болести, а на овом хвала богу нема. Ја би желео да имамо још 40 високих оцака (врло добро)

Ст. Чађевић. Ја знам, господо, да највише оцака има по варошима које су највећма индустријски развијене. Таква је варош Праг и у њему има огроман број оцака. И тамо су биле читаве комисије које су имале да расправе питање о томе како да се оцаи уклоне или учини нешкодљивим онај дим који из њих куља и квари плућа и организам испуњавајући ваздух шкодљивим честицама угља.

Како нека господа мисле, оцаи су знак благостања, знак цветаша, а ја велам: не дао нам Бог такво благостање кад је оно у вези са тмушом и уништењем оних услова здравствених који су неопходни за опстанак, и за одржање живота.

Вели се да је ово на крају вароши. То не стоји, јер то ће бити центар Београда кад се и овде прошири варош као што је онај крај од Славије па даље. Ја истинитисам аналисао дим од ових оцака, али знам из живота по кафанама да он шкоди. Особито има у диму извесних делића силације која није пријатна по плућа. Да је у варошима с многим оцаима најнездравије, доказује се примерима. Праг у Ческој и Рајхенштадт у Немачкој, врло су нездраве вароши само због многих оцака, ма да ова последња лежи на висини према мору и услови су јој здравствени иначе врло повољни. Ја, дакле, никако не желим да се у Београду више оцака нагомилава и у томе се не слажем с г. Димитријевићем који жели противно.

Ф. Васиљевић. Нека господа веле да су оцаи штетни по здравље а ја мислим да нису јер би се то давно опазило по другим местима. Ја бих шта више желио, да ти оцаи буду у близини моје куће као што је један и био на изгорео, јер знам да је то добро и корисно. И ово што је дато не марим само треба да се зна да није покловено.

Раденко Драговић. Ја налазим да је овде предузимач радио нешто на своју руку и да му то треба забранити да не би испало што накарадно.

М. Капетановић. Ми смо се овде упустили у начелну дебату питајући: требају ли нам оцаи у варошима или не? То по моме мишљењу не би требало расправљати.

Комисија је казала да може да буде близу воде и мислило се у близини Саве, али се предузимачу учинило то негодно и за то је тражио земљиште на другом месту. Општина то није хтела нити је могла да му тако земљиште да и он га је сам купио. Тиме је општина ћарила. И предузимач ће сад на томе своме плацу да подиже фабрику. Њоме он неће никоје шкодити и могао би шкодити само у том случају, кад би се фабрика наслањала на комшије, међу тим та парцела тако је велика да изилази на три улице и по новоме регулисању совака, он ће остати слободан са свију страна. Кад нема никакве непријатности од оцака Петровићева купатила и млина, од Брабецове пиваре и др. онда за цело неће ни од овога. Мимо Прага кога је г. Чађевић поменуо, има још много и много других вароши где има на стотине ових оцака па им ништа не сметају а ми немамо ни стотинити број тих па се

прибојавамо! Шта би нам фалило кад би их имали десет и више пута? (чује се да Бог да да их имамо). То је једно. Друго: г. Чађевић је пренаглио кад је узео да упоређује овај дим с димом из оцака. Ви сте г. Чађевићу узели дим из кафане за доказ, како је и овај из оцака шкодљив. Није, господо, дим шкодљив, него то што се нас толико збије па покваримо ваздух који удишемо. Али никако није ту шкодљива силиција или друго што, што би се налазило у диму. Кад би то тако било, онда би санитарска полиција у свима тим великим варошима забранила то тровање становништва димом. Но то до данас није нигде урађено.

Осим тога ја сам слушао да се научно не може доказати убитачност дима из оцака. Дим из угљена, то су најситнији делићи угља и кад би он био шкодљив, тај утицај појавио би се у најјачој мери на раденицима у угљеним мајданима, међу тим тога нема но шта више статистички податци тврде да раденици угљених мајдана мање умиру, него они по фабрикама.

Тиме се доказује да дим од угља није шкодљив за плућа. Он може да на нас не естетично утиче, али да се с гледишта народног здравља може да напада, то држим да не стоји.

Ова фабрика треба да буде поред воде а да ли баш на Сави, на Дунаву и т. д. то је друга ствар. У избору земљишта комисија није видела никакве незгоде, на против она налази да је корист општине што предузимач није примио бесплатно земљиште од општине него га је купио за свој новац.

То је све што сам имао да кажем на говор г. Чађевићев.

Ђока Новаковић. Кад смо правили уговор, ми смо одредили једну стручну комисију да води надзор над извршењем тога предузећа. Тој је комисији задатак да пази на све и кад смо је тако овластили, онда ми сад немамо шта да говоримо. Чланом 4. уговора казано је да то земљиште одређује надзорна комисија и кад је она нашла да је ово за општину корисно не знам сада за што се ми око тога задржавамо. Ми смо њој као стучној поклонили вере за тај посао и сад немамо узрока да јој не верујемо. За то треба просто да примимо извештај те комисије к знању. (Тако је).

Стеван Чађевић. Ја сам у мало пређашњем мом говору казао, да се чудим и сажаљевам, што ти оцаи високи нису даје од вароши. Ја се нисам ни освртао на плац. То моје није. Но, господо, да дим шкоди здрављу то ће и сваки сељак знати. Где је дим, ту очи пате, мозак пати, плућа не могу никад да буду здрава као кад дишу чист ваздух. С тога свима онима који говоре да је дим здрав, не верујем.

Филип Васиљевић. Дозови ковача па ћеш знати

Председник. По уговору наређено је, да нарочита надзорна комисија пази на извршење уговора. Она је то радила и поднела извештај. Њој је по уговору поверено, да одреди земљиште и она је дозволила концесионару да подигне на своме земљишту пошто је то за општински интерес боље и ни по уговору не би му могли стати на пут.

Дакле ја сам овде изнео извештај да вам саопштим ради знања. Сад вас молим за то примите к знању.

Илија Цветановић. Ја се сећам да је томе концесионару продужен рок на две године да подигне зграду због тога, што се изговарао, да му треба да насипа бару. Сад кад је то престало треба пре тога рока да почне.

Председник. Уговор је закључен да за две године све подигне и уреди да осветлење почне. Сад не треба да говоримо ништа више, но да примите овај извештај к знању.

Усваја ли одбор овај извештај?

(Усваја).

Сад чујте други извештај односно трамваја — (Секретар прочита).

За тим чита одвојено мњење г. Чађевића.

И овде из оба ова извештаја видите да је предузимач по уговору одпочео радове око подизања трамваја

Ове напомене г. Чађевића добро су дошле за предузимача те да води бригу за у будуће.

Држим да одбор може примити и овај извештај к знању. А ја ћу наредити да се оба извештаја штампају.

Филип Васиљевић. Ја би рад био да знам, да ли има одређене комисије која ће примити те радове, или је ово једина комисија која је за све надлежна.

Председник. То је комисија, која има да иде на место те да види, да ли је отпочео радове у одређеном року. Друго је питање, да ли ће се примити то што је урађено и да ли је добро. О томе није реч.

Мата Јовановић. По уговору господо надзорна комисија за трамвајске радове има да прегледа планове од постројења трамвајског.

Он је одпочео да зида штале, где ће да држи своју стоку и материјал. По уговору ми немамо никаква права да му се мешамо у то. Ако не ваља његова је штета. Ако хрђаво зида па падне његове ће коње побити. Ту нема никакве опасности за јавни саобраћај наш. Он сад зида са једном циглом и то првог квалитета и тврди да такве штале има и у Паризу. Ја пак могу да тврдим, да има кућа, које се зидају са једном циглом и блатом па трају толико година, а ово су штале и зидају се малтером. Конструкција крова је таква да она зидове не може оборити и на крај крајева и ако би пали, то је његова штета.

Дакле, нисмо могли да се упуштамо у то, да му наређујемо, колико треба да буду дебели зидови. Ми смо констатовали шта је урађено и казали, да је рад одпочет.

Раденко Драгојевић. Већина комисије каже, да незида добро, а један члан техничар г. Чађевић тврди да није добро. Мене ово плаши. Јер тај предузимач има да ради за 40 година, па ако неуреди сад то добро он ће нам после 40 година оставити зграде, које ништа не вреде. С тога би ја био да му се каже, да солидно и тврдо зида, јер не стоји оно што наводи г. Мата, да је то његова ствар.

Стеван Чађевић. Никако не смем да тумачим тако уговор, да комисија нема права да гледа да се израда врши солидно, јер иначе та комисија не треба ни да постоји. Држим да је она дужна да гледа свако грађење да ли је правилно или није. Ја се нећу упуштати у то што каже госп. Мата да има кућа које се зидају једном циглом и блатом. У техници се зна, шта

је добро а шта није и шта је дозвољено а шта није. Ја сам рачунао и нашао, да су они зидови слаби.

Не треба мени да идем по Паризу и да гледам да се и тамо тако зида. Ја читам из књига како треба да се зида, и према његовом зидању ја као инжињер кажем да се такво зидање недозвољава. А баш и кад би се као у Паризу, тамо се лепше зида и правилније су цигле.

Напоследку ако одбор држи, да комисија има задатак само да констатује почетак и више ништа, онда ја нећу да будем члан те комисије.

Мата Јовановић. Г. Чађевић у своме говору рече: ако нема комисија права да се меша и да прегледа постројења трамвајска, онда он даје оставку на чланство. Ја тврдим да комисија има не само право него и дужност да трамвајска постројења контролише али, господо, штала, амбари и друге зграде трамвајске режије, по моме нахођењу, нису оно што се у уговору назива „трамвајским постројењем“. куда долазе: шине, прагови, возни материјал, постаје и т. д. што служи саобраћају. Ми смо учинили примедбу да би за њега боље било, да шталу зида од једне и по цигље, али немамо права да му ми дебљину зидова прописујемо, кад он налази да му је довољна једна цигља.

Г. Раденко рече да штала треба да траје 40 година, а ове неће ваљда моћи. Служиле 40 или више или мање, то је његова ствар. Што нам преда после 40 година, примићемо јер нисмо погодили да зида град.

Према томе дакле, ја налазим да смо се ми као комисија, задржали били у границама својих права.

Б. Новаковић. Господо, ја нисам стручњак у подизању зграда и немогу да дам свој меродавни суд, али према ономе што сам ја приликом прегледа грађевина сазнао од чланова комисије, — ја сам мислио да треба да потпишем и потписао сам извештај. Колико се сећам, било је том приликом довољно говора о овоме зидању.

Што се тиче самог права комисијског, ту не могу да се сложим с г. Матом јер мислим да комисија има право да каже: ово није у реду а ово јесте, јер ја неразумем само постројење трамвајско као оно што комисија има права да контролише, него и ово: да ли све установе које служе постројењу, имају одговарајућу трајност и солидност.

У питању зидања ових штала, ја сам као што мало пре рекох, не надлежан да изкажем свој суд, но када се сад овако почело говорити и овакве разлике износити — онда сам и сам мишљења нек се прибаве мишљења стручњака; да ли су зграде зидане противно правилима технике, па ће се пре одредити на овај или онај корак.

Б. Димитријевић. Овом приликом ја морам да се сложим с г. Чађевићем.

Није питање ни задаћа комисије да само ово или друго што види, но она има права да надгледа све: и рад штале и линија и све! И шта би то значило кад би се сазидала штала која би могла пасти на побити коње и људе! Ја мислим да је концесионар дужан да све солидно ради и одржава тако у исправности како би имао шта да нам преда по истеку рока концесији.

Ст. Чађевић. Господо, да би смо изишли једанпут на крај с овим питањем, ја мислим да ће бити понајпааметније, да ми

ово упутимо једној комисији, једном техничком телу па да оно изјави: да ли стоји ово што ја велим — да је зид танак или не стоји. Ја се у напред покуравам томе суду. Овако биће целу ноћ: кошено: стрижено! — и никад краја. Као најкомпетентније техничко тело, то је грађевински савез, па нека он и реши ту ствар.

У осталом, пошто се ова штала зида за државу, ја мислим да имамо право да контролишемо.

Дим. Најдановић. По уговору и штала и сав други материјал са стоком трамвајском припада општини, те по томе она има право да настоји да све буде солидно.

Г. Чађевић пита да ли је штала ове дебљине од 12 цоли довољно јака? А ја мислим да није дуга века и да би то питање требало упутити комисији да и она каже: је ли довољно јака или није.

А. Одавић. По моме схватању задатак је комисије да контролише целокупан рад око устројења трамвајски а у устројења трамвајска ја рачунам и штале. И кад комисија има дужност да води рачуна о шинама мора и о штали. Вели се да штала може да падне. То стоји. И ко нам јамчи да она неће том приликом убити кога од кочијаша и чија би одговорност бар морална била због таквога догађаја. Г. Чађевић мисли да би ваљало упутити ствар грађевинском савету на мњење. Готово ће то бити излишно. Ми видимо у комисији једнога стручњака коме се овај рад недопада. Сад можемо да чујемо и мњење г. Капетановића као другог стручњака и онда нам је то довољно за решење ствари.

Милан Капетановић. Ова је комисија овако била састављена: г. Ђока Новаковић, ја, Чађевић и Мата. Г. Чађевић, Мата и ја, ми смо стручњаци — они инжињери а ја архитект. Ми смо се сви сложили да је она компанија, која је узела експлоатацију трамваја, отпочела свој рад. Сад је питање: да ли су штале довољно дебеле или нису кад су зидови 12 цоли. Г. Мата и ја сложили смо се да су зидови довољно дебели а г. Чађевић мислим да није. Пре свега требало би рашчистити с питањем, да ли је одборска комисија овлашћена да врши контролсање свију радова око трамваја јер ако то буде случај; ми ћемо онде постати просто надзорници концесионарови. Ја сам међутим разумео да ми имамо да пазимо: да ли ће трамвајска линија по којој ће се становници Београда возити, бити солидно и сигурно подигнута или не како би се избегле несреће. Што се тиче саме дебљине зидова, ја мислим да је довољна дебљина од 30 с. м. Сам инжињер друштвени каже, да они имају своју шталу у Паризу исте дебљине зидова и др па је сасвим добра. Г. Чађевић мисли да би требало да буде 45 с. м. дебео зид или циглу и по. Инжињер који одговара за свој посао не мисли тако и сад остаје да се реши ко има право, да ли ми што би хтели да одређујемо димензије за предузимачеву грађевину или он. Ја налазим да је дебљина од 30 с. м. довољна и да не треба ништа више тражити а Чађевић мисли да није.

Председник. За нас постоји овај факт да и једно и друго мишљење констатује да су отпочети радови. Ова разлика о каквоћи рада може да му се достави и да пази да не дође у сукоб са општином кад се зграде буду примале. За предузимача је довољно да зна, да одбор мисли да треба да обрати већу пажњу.

Андре Одавић. Ја благодарим за овај

извештај како већини комисије тако и мањини, али мени се чини, да му ми односно ових готових штала неможемо ништа чинити, јер му је већина комисијска то одобрила

Председник. Комисија није имала задатак, да му одобрава, него само да води да ли је почео рад.

М. Капетановић. Комисија нема ништа против тога, да он зида и са две цигле и можете му то казати, али ја држим да ће он протестовати кад чује. Од моје стране ја тврдим, да је овако зидање са једном циглом и малтером довољно.

Ђока Новаковић. Ја могу само да примим онда, кад се каже да је добро зидано, а никако нећу да примим онда, кад се каже: није или се незна како је. Ако он није по уговору урадио као што треба ми ћемо казати да нећемо да примимо. Ја мислим тако.

Стеван Чађевић. Овде има два питања да се расправе. Прво је питање, да ли смо ми надлежни као чланови комисије да гледамо на све појединости и при зидању или само да гледамо, да ли је рад отпочет па ма како зидао.

Друго питање мој предлог, да се моје мишљење и мишљење већине изиђе пред једно техничко тело, па ако и оно усвоји мишљење већине ја ћу се онда покорити.

Мата Јовановић. Да ли ми имамо права да се мешамо у ово унутарње питање или не, то је за предузимача сасвим јасно кад би имали права, он би имао дужност да нам поднесе план и ми би по плану видели, где није по уговору и не би одобрили. Но он је свесан свога права и зна шта ми можемо чинити, а шта не и кад би морао да ради по плану он би нам тај план прво изнео и казао изволте да видите да сам по истом почео.

Ово што предлаже г. Чађевић, да се изнесе пред грађевински савет, да овај прегледа наша мишљења сасвим је неумесно и држим др би се тамо сви смејали кад би им се изнело, да оцењују зграду пола озидану.

Стева Чађевић. Па добро, ако разуму ствар неће се смејати, а ако не разуму нек се смеју, само ће до њих тада бити кривице.

Андре Одавић. Ја ову ствар не разумем овако као што рече г. Мата. Иначе зашто би он зидао штале и куповао плац. Ја разумем да он мора да има зидане штале и како линија мора да буде слободна као год што је вожење материјала нужно, тако су и штале нужне.

Председник. Треба имати пред собом уговор да видимо како смо уговорили.

Ви знате, да смо ми њему одобрили да може и да је дужан кроз варош са коњима а на другим крајевима и паром возити. Одобрено је да може и са електричним ложити. И баш ово одређење што може овако радити, поменуте штале служиће му привремено док не уведе електрично осветљење немогуће да везујемо ово са оним што он може за две године, јер он мисли да употреби привремено коњску снагу, а доцније електричну.

Ја признајем оно гледиште г. Чађевића да тако и јесте и да треба солидно да се ради, али немојте да терамо толико. Доста је кад му напомињемо и кад му кажемо да су у одбору чињене примедбе. За њега ће то бити доста.

Марко Велизарић. По уговору комисија

је дужна да надгледа непрестано, да ли се све ради по одредбама уговора.

Према томе та комисија која то надзирава, треба друштву да примети одмах за сваку неисправност. Допустити друштву да подигне зграде или да доврши већи део некоег посла, па тек онда пошто се уложило толико труда и учинио грдан трошак, чинити примедбе, спречити даљи рад и наредити да се руши што се дотле подигло, мислим да не би било ни право ни деликатно од стране комисије или од стране одбора, што има да се прамети, треба приметити одмах, и што није добро, треба одмах у почетку кварити. Кад то није до сада рађено, треба ставити комисији у дужност да према досадањем раду примети друштву, што мисли да неваља и да нареди да се оно према тим примедбама у будуће управља, а досадашњи рад, који је од већине комисије признат као добар, да се као добар прими.

Андра Одавић. Ја овај предлог г. Марков сасвим одбијам од себе, нама ништа није познато шта се спрема и т. д.

Мата Јовановић. Ја имам да објасним г. Марку ово. Комисија је заиста приметила да би било боље да су зидови дебели, али ту су биле већ две штале озидане; да ли је концесионар усвојио те напомене, није ми познато, но главно је то да нам он није подносио план на одобрење за то што се није сматрао обвезним да то чини. И ми смо разгледали уговор о томе и нисмо нашли да мора.

Да нам је поднео план ми би могли рећи: ово ваља, ово не ваља, овако ми смо нашли просто да констатујемо, да је отпочео рад према уговору и констатовали смо то.

Ја се не слажем с г. Марком у овоме као да је била дужна комисија да га опомене. Не слажем се с тога што такав поступак нема основа у уговору.

Председник. Да завршимо на овоме. Да овај извештај комисијски примимо к знању а ово што се говори о несолидности рада — да му се саопшти. (Врло добро).

Седницу закључујем.

Држан 19. Децембра 1891. год. у Београду.

Почетак у 7 часова по подне.

Председавао заст. председника С. Карапешкић.

Заст. председника С. Карапешкић. Молим вас господо састанак је отворен.

Изволте чути протокол последњег састанка. (Секретар прочита).

Има ли ко шта да примети на протокол.

Риста Петровић. Ја не могу да будем више присутни при извињању кривичних дела, јер има већ 18. година како ме непрестано потржу на те послове. С тога молим да ме одбор ослободи.

Бока Николић. Држим да закон извињава свакога који је већ вршио тај посао 2 године. Треба одредити другог. (чује се нека буде Јованча Ристић).

Заст. председника. Усваја ли одбор да се Риста ослободи а на његово место да буде Јованча? (усваја).

Нема више никог пријављеног за примедбе на протокол. Усваја ли одбор протокол? (усваја).

Пошто су господо свршени избори чланова општинских и сви су овде ради полагања заклетве. Госп. свештеник је ту.

Молим г. председника и г. г. чланове да приступе заклетви. (Одборници устају а председник и чланови приступају и закључују се).

после заклетве.

Председник. Сад изволте чути неколико уверења која се траже од власти (Секретар прочита).

Због тога што је било неколико случајева, где при избору неможе да буде председник онај, који је изабран, има да се накнадно изберу нека лица. Ја мислим за квартал дорћолски да буде Риста Петровић, а за Савамалски квартал Коста П. Мијајловић (Усваја се)

Сад изволте да решимо питање о цени хлеба.

Ево како стоји цена брашну и пшеници (чита ценовник).

Филип Васиљевић. Ја сам на пијаци и видим да цена жити није ништа попустила, јер се и сад продаје сто кила 20·20 динара. С тога сам да остане иста цена

Марко Велизарић. Ми ако на овај начин будемо одређивали средњу цену хлеба, нећемо никад погодити праву цену. За што не би одредили комисију од људи, који се у томе добро разуму, па да се не одређује цена хлеба по цени просејаног брашна, која код појединих трговаца толико много варира, већ да је одредимо по цени жита на пијаци која ће бити за све купце, па и за хлебаре увек иста. Одређивати цену хлеба по ценовницима неколицине трговаца што продају брашно, врло је нетачно јер се њихове цене разликују од 1 до 4 динара по центи.

Одредимо дакле једну комисију па да се не мучимо толико, кад год се ово питање изнесе у одбор на решавање.

Ја сам се разговарао са једним интендантом пуковником, о тој ствари и питао сам га како се у војсци одређује вредност хлеба и по којој основи. Он ми рече, да имају табелу по којој су израчунате цене хлеба по вредности жита. Не би хрђаво било да и ми набавимо такву табелу па да и ми по истој, са нужним изменама саставимо табелу, која би нам олакшала тај посао.

Коста Главинић. Сви ти податци су онда прикупљени и каже се: колико се од сто кила стара брашна добије хлеба, а колико од новог. И при свем том опет су овде у једној седници казали да неможе да буде. Зашто то неznam.

Филип Васиљевић. Да се одложи ово питање до идуће седнице те да се тачно увиди цена.

Ја би поред тога предложио, да се одреди особена цена белом хлебу, а особена црном. Овако неваља, јер они за исту цену продају и један и други хлеб.

Лаза Дашиковић. Ја ћу вам предложити са свим нов предлог.

Ја предлагам да се ако је ивако могуће одреди једна комисија, па да она лично купи 2—3 стотине кила жита, да самеље, затим да код каквог фурунџије под контролом нареди да се од тога умеси и испече хлеб, и онда ћемо се уверити, колико може из сто кила жита изаћи хлебова и шта ће коштати сваки.

Према данашњој цени ја би предложио, да се скине цена са 2 паре.

Раденко Драгојевић. Поднети податци о цени брашна нису утврђени те да би се

цена жити сазнала. За сад је цена хлебу скупа за 28. п. дин.

Односно овога што предаже г. Дашиковић, могу вам казати, да сам се ја разговарао са једним фурунџијом, па он вели да на сто кила брашна дође 40. И кад наше фурунџије могу, кад продају хлеб на више, дати по 2 п. ниже испод одређене цене хлеба, то би сада предложио цену хлеба на 26 п. дин.

Лаза Дашиковић. Ја би молио да се усвоји мој предлог, и тада би комисија могла најбољи извештај да нам поднесе. Држим да се овај хлеб продаје по цени нессејаног брашна.

А. Одавић. Један члан комисије, којој је било стављено у дужност да прикупи податке и да према истим подацима изради једну шему по којој ће одбор без овако велике дебате моћи свакад врло лако одређивати цену хлеба, рекао је, да би требало према цени нессејаног брашна одредити и цену хлеба.

Према овом сад саопштеним нам ценама просечна цена нессејаног брашна дође 0.25,71 дин. кгр. С тога сам мњења да се такса лебу одреди 26 пара и с тим ова дебата прекине. А за будуће да замолимо или ту бившу комисију или да другу изаберемо те да нам поднесе извешће како би се стално могло ово питање уредити па да о њему више не говоримо.

Рад. Драговић. Ја мислим да ову ствар оставимо на промишљење и рад идућем одбору (чује се: да сад оборимо цену).

Председник. Па на колико хоћете да оборите? (на 26 пара кгр.) Пристајете ли сви на то? (пристајемо) то да важи од петка? (јесте). Ајдемо даље:

Господо, била је лицитација за цубок. — Та је лицитација први пут остала била на Панђели за 26.000 и нешто више динара. Држата је за тим и ужа лицитација између њега — Косте Панђеле — и Мике Константиновића. На ужој лицитацији изишла је цена 33.000 дин. За тим је понудио Јевта Најдановић и положио кауцију за 35.000 дин. но с тим ако се више не гони с тим лицитацијама. (Одобрава се њему.)

Ја мислим да је ово криво за општину и да би могло да се усвоји (усваја се).

За поткивање коња и волова општински држана је лицитација. Било је 5 лицитација или 4. Лицитација је остала на Јоци Јуришићу за 594·99 дин. Прошле године била је цена 403, а ове године већа је због већег посла који ће бити.

Ф. Васиљевић. Ја бих молио председавајућег да у уговору стави услов, да је предузимач дужан да поткује два коња за пола сата. Јер они имају обичај да задрже коње до подне, а то је штетно и дангубно за општину.

Председник. То је добро и треба да се дода у условима.

Б. Николић. За четврт сата није могуће потковати коња.

М. Васиљевић. Један коњ се поткује за 10 минута а 2 за по сата.

Б. Николић. Два коња немогу никако бити поткована за пола сата, јер ту су 4 ноге, а коњ је жив, па се отима, па мрда и муке има док се поткује.

Председник. Пола сата на коња јели доста? (јесте). Одобравате ли лицитацију с тим да се у условима стави да један коњ мора бити поткован за пола сата? (одобравамо).

Сад имам да вам саопштим нешто што сам требао да споменем при лицитацији цубока. Сад ми је рачуновођа поменуо да је Панђело у лиц. протоколу рекао да пристаје и на даље на сваку врсту лицитације ма ко понудио још већу цену од његове. Међу тим овај који је понудио суму од 36.000 дин. он не пристаје на даље лицитирање. Сад изволте решити: остајете ли при одлуци да се уступи Најдановићу, или хоћете да се користимо овом изјаво Панђеловом (остаје на Најдановића. Ко зна шта би Панђела дао кад му Најдановић не би хтео да конкурише.)

Сад долази на реду лицитација о леду. Први пут је она била остала на Божи Марковићу. Доцније је држана ужа између Боже и Панте Бодија па је за један динар више остала опет на Божи — а то је за 391 динар мање него пр. године.

Ово је таква разлика да изгледа да су се договорили и ја мислим да би требало да држимо другу лицитацију.

Димитрије Најдановић. Сад како је ово време благо сваки ће од лицитаната гледати да се извуче.

Противан сам да се од стране општине наплаћује такса за лед, јер ако то и даље буде неће наплатити ништа више но ко и досад по 400 дин. С тога сам да се држи друга лицитација.

Андра Одавић. Ове речи што су сад овде пале не би требало да се овде чују. Ми немамо права да говоримо о томе, да ли су сигурни ти предузимачи или не. Тамо је казано у условима све и лицитанти су ту видели и према томе лицитирали од лицитаната се тражи прописана кауција и сваки лицитант коме на пут не стоје какве друге законе сметње, чим положи кауцију, добија право надметања, а на нама је сад оћемо ли ту лицитацију одобрити или не. Неодобримо ли то можемо чинити из разлога што је изашла мала цифра а никако из разлога да је неко несигуран.

Што се мене лично тиче, ја сам за то да се лицитација одобри и то тим пре, што је сада већ доцкан и бојим се нећемо имати ни једнога лицитанта. А ако остане да општина наплаћује сумњам да ће бити и 400 динара.

Преседник. Усвајали одбор ову лицитацију? (Усваја.)

Изволте даље чути извештај комисије за чишћење нужника. Ако одобравате ово што предлаже комисија онда одобравате и понуду Светослава Јовановића, (прочита се извештај). Усваја ли одбор извештај и да остане на овоме Светиславу? (Усваја.)

Састанак је закључен у 9 сах. по подне.

Држан 23. Децембра 1891. год. у Београду.

Председавао председник Милов. Р. Маринковић.

Председник. Пошто има довољан број одборника, то изволте чути протокол прошлог састанка док не дође свештеник да закуне нове одборнике.

Секретар прочита протокол.

(Пошто се прими примедба А. Одавића

да у протокол уђе и напомена, да је саопштена Панђелина понуда одбору односно цубока, али да није примљена — протокол се прими.)

Председник. Као што вам је познато сваке године одређују се лица која ће присуствовати при прегледима ствари за војску набављаним и да дају мишљења које су добре а која не.

Трговачко занатлиски одбор кандидовао је ова лица.

Милутин Марковић. Мени се чини да има у поднетом списку овде неких лица који нису држављани српски. Ја сам мишљења да никад не бирамо у оваке комисије ни једнога од страних држављана кад имамо наших држављана. Рад у овим комисијама од замашног је значаја по државу, а и по саме чланове ових комисија, јер имају лепу дијурну, па је претпоставка да ће боље наши држављани штитити државне интересе на страни, и умесније је да наши држављани вуку користи из оваког рада но страни држављани који нису никад били од користи ни за нас српске држављане, ни за државу. Дакле, да се сваки у списку изложени страни држављанин замени са српским држављанином.

Председник. Ако ви усвојате ову напомену (усвајемо), онда би била дужност општинског суда да прегледа да ли су сва овде поменута лица српски држављани па који не буду, ти да се изоставе, а на њихова места да вам се у своје време предложе други, а међу тим ово да примите. (Добро: прима се.)

Сад молим госпуду нове одборнике који су на последњем збору изабрати, да положе заклетву у смислу закона који прописује да сваки одборник, који се уводи у дужност, мора заклетву положити. Но пре тога ја вас молим да сваки од вас потпише заклетву. (Бива тако. Имена заклетих одборника означена су у данашњем протоколу раније штампаном.)

С овим је састанак закључен.

Држан 30 децембра 1891 год. у Београду.

Почетак у 5 и по часова по подне.

Председавао председник општине Милован Р. Маринковић.

Председник. Пошто има довољан број одборника да се може радити, то отвара одборску седницу и молим вас да саслушате записник прошлог састанка. (Секретар прочита.)

Има ли ко да примети шта на састав записника? (Нема.)

Усваја ли одбор записник? (Усваја.) се.

Господо. Ја сам нарочито сазвао ову седницу због тога, што у недељу по општинском закону има збор општински, да се избере бирачки одбор за целу 1892. год.

Пошто је Београд подељен на шест одељака, то сваки одељак имаће свој бирачки одбор састављен из председника и четири члана, а овима опет биће увек по један заменик. И тако за сваки одељак треба изабрати по 8 лица.

Бирање ових лица врши се коцком. Председници одбора биће одборници а чланови из грађанства.

Сад изволите да приступимо бирању председника и чланова тих одбора, као и њихових замењеника (настаје извлачење коцке).

Дакле бирачки одбори састављени су овако: (Секретар прочита.)

Вама је знано, господо, да је сад крај рачунске године, а познато вам је да у место досадашњег члана благајника имамо да изберемо једног благајника од лица, која су за то место поднела понуде.

Да би се могло констатовати стање благајне на завршетку године и колико има привремених издатака, потребно је да се изврши преглед касе сутра 31. Децембра овога месеца; како би се од 1. Јануара 1892. године могло одпочети вођење дуплог књиговодства по ранијем донетом решењу одборском.

С тога предлажем одбору да вечерас избере једну комисију, која ће тај преглед извршити.

Држим да ће довољно бити да се у ову комисију изберу пет лица и од њих тројица да могу пуноважно радити.

Слаже ли се одбор са овим? (слаже.) Онда молим кандидујте та лица. (чује се: кандидујте ви.)

Добро. Ја предлажем г. Мијајла Д. Банковића, шпедитера, Николу Вулковића, трг. Марка Велизарића члана Глав. Контроле, Николу Хаџи-Поповића пензионера и Соломона Азријела трговца.

Они ће прегледати све општинске касе.

Усваја ли одбор? (Усваја.)

Сад изволте господо дати мишљење о владању и имовном стању извесних лица, што тражи истражни судија? (Секретар прочита.)

Молим вас господо да чујете једно писмо од војене власти којим се тражи мишљење одбора о извесним лицима какав глас уживају у грађанству и каквог су имовног стања. (Секретар прочита.)

Са овим завршујем овај састанак ншто је оно, што ми је потребно било за збор свршено.

Састанак је овај трајав до 6 ипо час. по подне.